BİNGÖL

2012

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ

RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BİNGÖL ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

.

SUNUŞ

İşsizlik gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizin de genel bir sorunudur. Bunun çözümü için ulusal politikalar yanında yerel ölçekte gerekli çalışmanın yapılması gerekmektedir.

Günümüzde plan ve projeler çerçevesinde önceden belirlenen politikalara uygun olarak işgücü piyasalarına yön verilmektedir. Bunu mümkün kılmak için her türlü verinin, sağlıklı ve güncel bir biçimde kayıt altında tutulması gerekmektedir.

Bingöl ili tarım ve hayvancılık alanlarında önemli potansiyele sahip olmasına rağmen bu potansiyelin bazı nedenlerden dolayı kullanılamaması, ayrıca sanayi alanında istihdam sağlayan işletme sayısının fazla olmaması sebebiyle işsizlik sorunu oluşmaktadır. İşsizlik sadece ekonomik sıkıntı olmaktan ziyade bireyde psikolojik yıkıntılara da neden olmaktadır. Bireylerin mutluluğunu, sağlığını ve aile içi iletişimini de olumsuz etkilemektedir. Ayrıca istatistiklere bakıldığında işsizliğin yüksek olduğu dönemlerde suç oranlarının yükseldiği gözlemlenmiştir. Bundan dolayı işsizliğin minimize edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından " İl Geneli İşgücü Piyasası Araştırması ve Analiz Çalışması " yapılmıştır. Böylelikle Bingöl ilinde işgücünün yapısı, emek, arz ve talep durumu ile işsizlerin sorunu çok boyutlu olarak incelenmiştir.

İşgücü piyasasında farklı sektörlerin gelişmesine önem verilmesi, bu kapsamda nitelikli eleman açığını tespit etmek ve eksikliğin giderilmesini sağlamak, var olan işgücünün geleceğini planlamak ve işsizliğin azaltılması öngörülmüştür.

İşgücü piyasası analiz çalışmasında emeği geçen başta Bingöl Çalışma ve İş Kurumu personeline ve çalışmamıza katılan işverenlerimize teşekkür ederim.

Mustafa Hakan GÜVENÇER
Bingöl Valisi

ÖNSÖZ

Günümüzde gelişmekte olan ülkelerin olduğu kadar gelişmiş ülkelerinde en önemli sorunu işsizliktir. Dünya nüfusunun her geçen gün artması, teknolojinin gelişmesi ve küreselleşmenin hızlı bir şekilde ilerlemesi beraberinde işsizliğin de artmasına neden olmuş ve bu veriler sayısal oranlarla da ispatlanmıştır.

Bu oranların düşürülmesi için iş analizin yapılması, farklı stratejilerin uygulanması, istihdamın arttırılması, yatırım ve teşviklerin daha da üzerinde durulması ve girişimciliğin desteklenmesi gerekmektedir.

Çalışma ve İş Kurumu Bingöl İl Müdürlüğünce geliştirilen işgücü piyasası analiz çalışması, ilimizin mevcut durumuna genel bir bakış, ayrıca ileriye yönelik istihdam politikalarının oluşturulmasında bir yol gösterici olacaktır.

İşgücü piyasası analizi, eğitim programlarının yerel ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte esnekliğe kavuşması, İşbaşı Eğitim Programlarının yönlendirilmesi, Mesleki Eğitim dallarının kapasitesinin yerel koşullara uyarlanması gibi konularda girdi sağlayan önemli bir çalışmadır.

Bu çalışmamıza destek veren başta sayın Valimiz Mustafa Hakan GÜVENÇER'e, Çalışma ve İş Kurumu personelimize, istihdam sağlayan tüm işverenlerimize teşekkür eder şükranlarımı sunarım.

Mehmet Fesih GÜLER
Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iii
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 5

BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 6
EKONOMİK GÖSTERGELER 6
NÜFUS GÖSTERGELERİ 7
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 9
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 10
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 26

İKİNCİ BÖLÜM 33
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 33
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 34
AÇIK İŞLER 38

SONUÇ 49
KAYNAKÇA 54
EKLER 55
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 55
Ek 2- Araştırma Yöntemi 57
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 59
Ek 4- SEGE ve NKA Listeleri 64

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2011 8
Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011 9
Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, , 2010 11
Grafik 4. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, TRB1,%,2011 12
Grafik 5. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRB1,%,2011 13
Grafik 6. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı, TRB1,%,2011 13
Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TRB1,%,2011 14
Grafik 8. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB1, %,2011 15
Grafik 9. Türkiye ve TRB1 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011 17
Grafik 10. Türkiye ve TRB1 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011 17
Grafik 11. Tarım ve Tarım Dışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranı, TRB1,%,2011 ... 18
Grafik 12. Eğitim Durumuna Kayıtdışılık, TRB1,%,2011 18
Grafik 13. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı, TRB1,%,2011 19
Grafik 14. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TRB1,%,2011 20
Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı, TRB1,%,2011 21
Grafik 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı, TRB1,%,2011 21
Grafik 17. İlk Kez İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı, TRB1,%,2011 23
Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı, TRB1,%,2011 25
Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı, TRB1,%,2011 26
Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı, %,2012 27
Grafik 21. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik ve İşsizlik Ödeneği Oranları, Bingöl,%,2012 29
Grafik 22. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı,%,2012 34
Grafik 23. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012 35
Grafik 24. Ana Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Oranları,%2012 37
Grafik 25. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012 38
Grafik 26. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012 39
Grafik 27. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012 40
Grafik 28. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012 40
Grafik 29. Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%,2012 42
Grafik 30. Açık İşlerdeki Meslekler İçin Talep Edilen Beceriler,%,2012 44
Grafik 31. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörler Dağılımı,%,2012 44
Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı,%,2012 44
Grafik 33. Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerine Göre Dağılım,%,2012 45
Grafik 34. Kayıtlı İşsiz İçinde Eğitim Düzeyine Göre Kadın Payı,%,2012 51

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları 9
Tablo 2. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2002-2012 10
Tablo 3. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam Ve İşsizlik, Bin Kişi,TRB1,2011 11
Tablo 4. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TRB1, bin kişi, 2011, BİNGÖL 14
Tablo 5.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRB1, %, 2011, BİNGÖL 15
Tablo 6. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB1, bin kişi, 2011, BİNGÖL..... 16
Tablo 7. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu, TRB1, bin kişi, 2012 22
Tablo 8. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TRB1, bin kişi, 2011 22
Tablo 9. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TRB1, bin kişi, 2011 23
Tablo 10. Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TRB1, bin kişi, 2011..... 24
Tablo 11. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRB1, bin kişi, 2011..... 25
Tablo 12. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012..... 27
Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012..... 27
Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012..... 28
Tablo 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012 29
Tablo 16. Açık İşlerin Dağılımı, 2012..... 30
Tablo 17. İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, , 2012..... 30
Tablo 18. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 31
Tablo 19. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012..... 31
Tablo 20. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012 32
Tablo 21. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı,2012 32
Tablo 22. Sektörlere Göre Çalışan Oranları,%.....36
Tablo23. En Fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı,%.....37
Tablo24. En Fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı,%.....41
Tablo25. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı,%.....46
Tablo26. Kısa ve Orta Vadede En Fazla İstihdam Artışı Beklenen Meslekler.....47
Tablo27. Kısa ve Orta Vadede En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 48
Tablo28. Yıllara Göre Tarım ve Tarım Dışı İstihdam Artışı,bin kişi,2008-2012, BİNGÖL 50

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

HİA: Hanehalkı İşgücü Anketi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2011 yılı sonuçlarına göre Bingöl ilinin %70'i çalışma yaşındadır. Bingöl ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. Bingöl'de Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Bingöl göç veren bir ildir. Net göç hızı yüzde -5,67'dir ve il, göç veren 58 il içinde en yüksek net göç hızına sahip 23. ildir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-44 yaş grubu oluşturmaktadır. İlin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusu il dışına çıkarken, 15-39 yaş grubundan itibaren Bingöl'e geri dönüş yaşanmaktadır.

Bingöl ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasına göre daha fazla pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha azdır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 2,5 puan üzerinde seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 2,4 puan altındadır. Bunun sonucunda da Bingöl ili yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 0,8 puan üzerindedir.

15+ yaş nüfusun % 12,6 sı okur yazar değildir. Nüfusun %12,4'ü sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%48,36) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%64,3) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun %79,6'sı, diploması olmayanların da %54,12'si kadın nüfustur. Nüfusun sadece %14'ü lise ve dengi okul mezunu, %5'i yüksek eğitimlidir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Bingöl ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yükseldiğidir. 2010 yılı verilerine göre il işsizlik oranı % 12,5'tir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 59. ildir. İşgücüne katılım oranı %46,3'tür. İstihdam oranı %40,5 ile %43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının üzerinde ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının altında olmasına rağmen, yıllar itibariyle Bingöl'de işsizlik oranının arttığı, istihdam oranının ise düştüğü görülmektedir.

Bingöl sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması itibariyle 81 il içinde 72. Sıradadır. İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Bingöl'ün, toplam yatırım teşviklerinden aldığı pay 2007 yılında yaklaşık olarak % 0,1 iken 2011 yılında bu pay % 0,2'ye yükselmiştir. Bu pay ile Bingöl 81 il içinde 59. sırada yer almaktadır. Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2011 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,38 ile sınırlı kalırken, alınan bu payla Türkiye genelinde Bingöl ili 38.sıradadır.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Bingöl ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının arasında belirgin bir fark olduğu görülmektedir. 2011 yılında ilde açılan her 100 ticari işletmeye karşılık 70 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, açılan her 100 şirkete karşılık 19 şirket kapanmıştır.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2012 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok inşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 46,6'sı inşaat sektöründedir. Bu sektörü % 20,1 oranı ile toptan ve perakende ticaret sektörü ve % 6,4 oranı ile imalat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerinin dörtte üçünü oluşturmaktadır.

Çalışanların % 74,3'ü inşaat, idari ve destek hizmet faaliyetleri ve toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör % 48,9 ile inşaat sektörüdür. İnşaat sektörünü, %14 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri ve % 11,4 ile toptan ve perakende ticaret sektörleri takip etmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece % 8,8'dir.

Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarısından fazlası (% 54,5) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı sadece % 1,8, çalışanlarının % 13'ü kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 2,2 ve çalışanlarının % 21,6'sının kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları % 2,3'tür.

İnşaat sektörü hem erkeklerde hem de kadınlarda en çok çalışılan sektör olarak ilk sıradadır. Erkek ve kadın çalışanların insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki payları neredeyse aynıdır. Erkek çalışanların % 96,9'u, kadın çalışanların da % 3,1'i inşaat sektöründedir. İkinci hakim sektör idari ve destek hizmet faaliyetlerinde de durum benzerdir. Erkek çalışanların %89,5'i, kadın çalışanların da %10,5'i idari ve destek hizmet sektöründedir. Toplam çalışanlara göre üçüncü sırada olan Toptan ve perakende ticaret, % 88,4 pay ile erkek çalışanlarda yine üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Çalışanların farklı sektörlere dağılmaları mesleki dağılımlarını da etkilemektedir. Çalışanların beşte ikisi nitelik gerektirmeyen meslek grubunda çalışmaktadır. İkinci sırada % 16 ile hizmet ve satış elemanları , üçüncü ve dördüncü sırada sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (% 15,5) ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar (%12) yer almaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların % 8,7'sini kadınlar teşkil ederken, hizmet ve satış elemanları meslek grubunda çalışanların % 16,1'i ve profesyonel meslek gruplarının da % 16'sı kadındır. Buna karşılık sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanların sadece % 0,6'sı, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek mensuplarının %4,3'ü kadındır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş inşaat sektöründedir. Bingöl ilinde özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektör inşaat sektörüdür. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de inşaat sektörü olmakta ve bunu idari ve destek faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret takip etmektedir. Açık işlerin % 48,8'i inşaat, %14,2'si idari ve destek faaliyetleri, %11,4'ü toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri, bilgi ve iletişim faaliyetleri, kültür, sanat ve eğlence, elektrik, gaz buhar ve iklimlendirme ile su temini, kanalizasyon sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

İlde açık iş oranı % 4,5'tir ve bu oran % 3,3 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu % 79,8 ile nitelik gerektirmeyen meslekler. Bu ana meslek grubunu % 7,9 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve % 7,7 ile hizmet ve satış elemanları takip etmektedir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Beden işçisi (Temizlik) dir. Açık işlerin % 37'sini Beden işçisi (Temizlik) oluşturmaktadır. Beden işçisi (Temizlik) elemanlarını % 35,7 ile Makineci (Dikiş) meslek elemanları takip etmektedir ve her iki mesleğe olan ihtiyaç arasında çok fazla bir fark yoktur.

En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında da fark minimum düzeydedir ve % 5,7 ile Pazarlamacı (Satış Temsilcisi), % 4,3 ile Beden İşçisi (İnşaat) ve Diş Protez Teknisyeni, % 2,9 ile Reyon Görevlisi, Fırıncı Ustası/Unlu mamüller, Beden işçisi(Genel), Satış Elemanı(Tanıtım) ve % 1,4 ile Oto Montaj İşçisidir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ikinci sıradaki makineci (dikiş) belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslek olmakla birlikte ilk sırada bulunan ve bir eğitim düzeyi gerektirmeyen beden işçisi (temizlik) ile arasındaki oran fazla olmamasına rağmen istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde en zorluk çekilen meslek makineci (dikiş)lerdir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 18,9'unu makineci(dikiş) oluşturmaktadır. Bu mesleği % 7,3 ile pazarlamacı (satış temsilcisi) takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve % 3,5 ile diş protez teknisyeni, % 3,1 ile inşaat mühendisi, % 2,8 ile fırıncı ustası-unlu mamüller, % 2,4 ile beton santral operatörü,reyon görevlisi,garson (servis elemanı), % 2,1 ile kanal ve ızgara işçisi, % 1,7 ile beton ve betonarme kalıpçısıdır.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa ve orta vadede almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden daha azdır. Yani ilde kısa (31 Aralık 2012) ve orta vadede (30 Haziran 2012) istihdam azalışı beklenmektedir. Bununla birlikte en çok istihdam artışı bekleyen işyerleri toptan ve perakende ticaret sektöründedir.

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar 2012 yılı içerisinde Bingöl ili 10+ özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır.Sadece finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe net istihdam azalışı vardır. Yani yalnızca bu sektörde çıkışlar girişlerden fazladır.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) orta vadede kısa vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı % -3,2'den % 7,2'ye çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile orta vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan tek sektör toptan ve perakende ticareti sektörüdür. En fazla çalışanı olan iki sektör konumundaki inşaat ve idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerindeki istihdam değişimi eksi seviyededir(istihdam azalışı görünmektedir). Bu sektörlerdeki iş yerlerinin mevsimsellik çalışmaları göz önünde bulundurulduğunda sektörlerdeki hareketlilik doğal bir eğilimi göstermektedir. Net istihdam değişiminin % 7'si toptan ve perakende ticaret sektöründedir.

Türkiye sonuçlarında net istihdam artışının en fazla olduğu sektör idari ve destek hizmet faaliyetleridir. İkinci sırada imalat, üçüncü sırada konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörleri gelmektedir. İlde en yüksek net istihdam azalışı sağlayan ikinci sektör olan inşaat sektörü Türkiye'nin net istihdam artışı sıralamasında 4. sırada; ilde birinci sırada olan toptan ve perakende ticaret sektöründeki net istihdam artışı Türkiye'de 5. sıradadır.

Kısa vadede Türkiye'de en fazla net istihdam artışı bekleyen sektör İmalat sektörüdür. Tüm net istihdam artışı beklentisinin %41,9'u bu sektörden kaynaklanmaktadır. İnşaat ve idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri ise net istihdam azalışının beklendiği sektörlerdir.

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür. Toplam istihdam artışının % 20,6'sı bu sektörden

kaynaklanmaktadır. Mevsimsellik nedeni ile Aralık ayında net istihdam azalışı beklenen inşaat sektöründe Haziran ayında istihdam artışı beklenmektedir. Net istihdam artışının % 9,2'si inşaat sektöründen kaynaklanmaktadır. Toptan ve perakende ticaret toplam artıştan % 3,4'lük pay almaktadır. 30 Haziran itibariyle net istihdam azalışı bekleyen hiç bir sektör yoktur.

İlde 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle toptan ve perakende ticaret sektöründe % 7 olan NİDO[1], inşaat sektöründe % -7'dir. Kısa dönemde toptan ve perakende ticaret sektörü genişlemeyi hedeflerken, inşaat sektöründe yer alan işyerlerinde küçülme beklenmektedir. Lokomotif sektör olan inşaat sektöründeki bu azalış mevsimsellikten kaynaklanmaktadır.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı % 7,2'dir. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe % 20,6 olan NİDO, diğer hizmet faaliyetlerinde ise % 19,8'dir. Kısa dönemde toptan ve perakende ticaret sektörü genişlemeyi hedeflerken, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yer alan işyerlerinde küçülme beklenmektedir

Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı % -3,16 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle yaklaşık olarak 10 puan artış göstererek %7,2'ye yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir.

[1] Net istihdam değişim oranları değerlendirilirken, gayrimenkul faaliyetleri sektöründe çalışanların toplam çalışanların sadece % 0,1'i olduğu dikkate alınmalıdır.

GİRİŞ

Bingöl ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır. İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Kamu İstihdam Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Bingöl ili için 10 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır. **Birinci bölüm,** ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Bingöl işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm, Bingöl işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır. Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

I. BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[2] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Bingöl ilinin yer aldığı TRB1 (Bingöl, Malatya, Elazığ, Tunceli illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Bingöl ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Tunceli, Elazığ ve Malatya illerinden daha alt sıradadır.[3] Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en az gelişmiş il, 72. sırada olan Bingöl'dür. Tunceli 58. sırada yer alırken, Malatya 42. ve Elazığ 39. sırada bulunmaktadır.

EKONOMİK GÖSTERGELER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

---

[2] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[3] İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

Bingöl ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[4] itibariyle hakim sektör % 66,8 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 19,5 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 13,7 ile en az paya sahip sektör olmasına rağmen bölge Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından 5 puan daha yüksektir.

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 7.066 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 41 daha az katma değer yaratmaktadır.

Gelişmişlik olarak baktığımızda bölgede en az gelişme gösteren sektör tarım, en fazla gelişen sektör ise hizmet sektörü olmuştur. Bunun sonucunda bölgede 2004 yılında % 15,4 olan tarımın payı 2008 yılında % 13,7'ye gerilemiş, % 63,2 olan hizmet payı % 66,8'e yükselmiştir.

İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. Yıllar itibariyle büyük farklılık vardır. Bingöl, toplam yatırım teşviklerinden aldığı pay 2007 yılında yaklaşık olarak % 0,1 iken 2011 yılında bu pay % 0,2'ye yükselmiştir. Bu pay ile Bingöl 81 il içinde 59. sırada yer almaktadır.

Aynı durum kamu yatırımlarında da yaşanmaktadır. 2011 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,38 ile sınırlı kalırken, alınan bu payla Türkiye genelinde Bingöl ili 38.sıradadır.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Bingöl ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının arasında belirgin bir fark olduğu görülmektedir. 2011 yılında ilde açılan her 100 ticari işletmeye karşılık 70 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler büyük bir devinim içindedir. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, açılan her 100 şirkete karşılık 19 şirket kapanmıştır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır.

2011 yılı sonuçlarına göre Bingöl ilinin nüfusu 262.263 olup[5], ilde 134.647 erkek, 127.616 kadın yaşamaktadır. 15+yaş 183,488 bin kişidir. Çalışma yaşı erkek nüfus 94.420, kadın nüfus 89,068'dir. 2011 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun % 77'si il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Bingöl'de bu oran % 56,08'dir. Diğer bir ifade ile Bingöl'de Türkiye ortalamasına göre daha az kişi il/ilçe merkezlerinde yaşamaktadır.

Bingöl ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus[6] Türkiye ortalamasına göre daha fazla pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha azdır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları[7] da Türkiye ortalamasından farklıdır. Çocuk bağımlılık

[4] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

[5] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

[6] 15-64 yaş grubu

[7] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır.

oranı Türkiye ortalamasının 2,5 puan üzerinde seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 2,4 puan altındadır. (*Bkz. Grafik 1*) Bunun sonucunda da Bingöl ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 0,8 puan üzerindedir. (*Bkz. Tablo 5*)

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2011

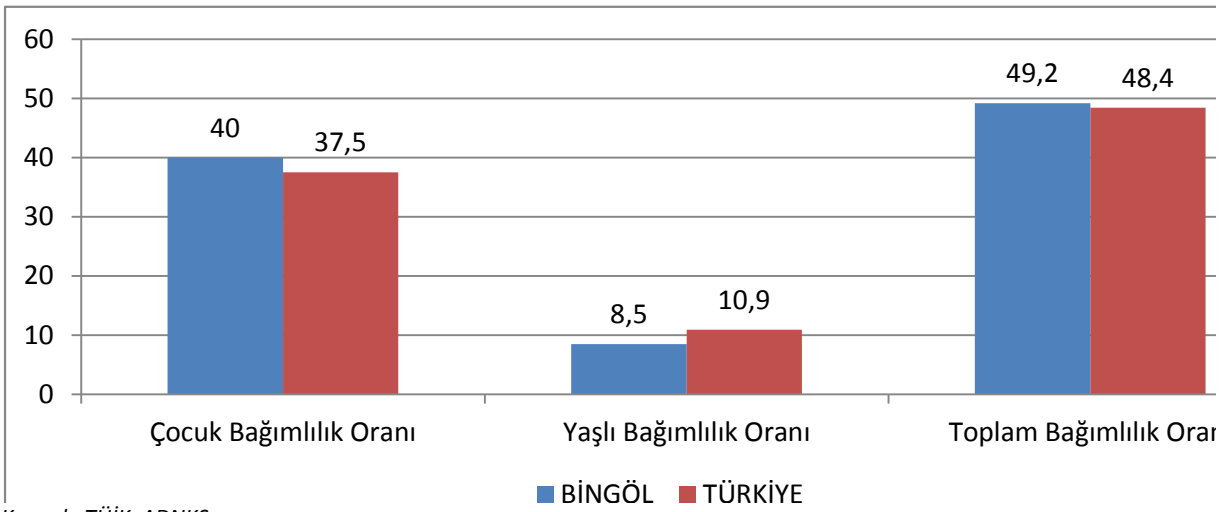

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Bingöl göç veren bir ildir. Net göç hızı yüzde -5,67'dir ve il, göç veren 58 il içinde en yüksek net göç hızına sahip 23. ildir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-44 yaş grubu oluşturmaktadır. İlin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusu il dışına çıkarken, 15-39 yaş grubunda yoğun bir şekilde Bingöl'e geri dönüş yaşanmaktadır.

15+yaş nüfusun %12,6'sı okur yazar değildir. Nüfusun % 12,04'ü sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%48,36) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%64,3) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir.(*Bkz. grafik 2*) Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun %79,59'u, diploması olmayanların da %54,12'si kadın nüfustur. Nüfusun sadece %13,98'i lise ve dengi okul mezunu, %4,96'sı yüksek eğitimlidir. (*Bkz. Grafik 2*)

Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı, %, 2011

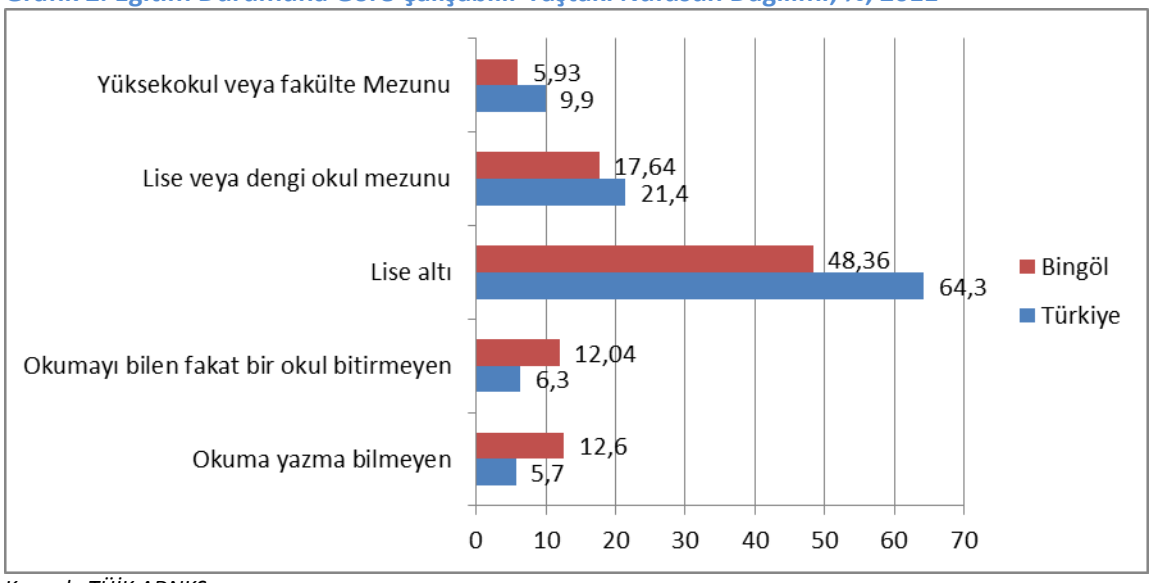

Kaynak: TÜİK,ADNKS

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo 1. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları

	Ilköğretim			**Orta öğretim**			**Mesleki ve teknik orta öğretim**		
Öğretim yılı	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun	Okuyan	Yeni kayıt	Mezun
Toplam									
2010/2011	45.350	5.538	4.682	7.611	1.864	1.388	5.631	1.612	507
2011/2012	43.689	5.370	4.989	6.938	1.743	1.367	5.887	1.949	795
Erkek									
2010/2011	23.019	2.832	2.691	4.984	1.157	827	2.914	823	218
2011/2012	22.374	2.737	2.721	4.307	1.000	831	2.970	1.038	377
Kadın									
2010/2011	22.331	2.706	1.991	2.627	707	561	2.717	789	289
2011/2012	21.315	2.633	2.268	2.631	743	536	2.917	911	418

Kaynak: MEB

Bingöl ilinde 2011/2012 döneminde ilköğretimden mezun olan 4.989 öğrenciden 3.692'si genel ve mesleki ve teknik orta öğretim olmak üzere orta öğretime devam etmektedir. İlköğretimden mezun

olan öğrencilerin %25,8'ine karşılık gelen 1.206 öğrenci eğitim hayatından tamamen ayrılmıştır. İlköğretimden ayrılma oranı % 15,3 olan Türkiye oranından yüksektir. (*Bkz. Tablo 1*)

Tablo 2. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları, 2002-2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
	Genel Orta Öğretim	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Toplam	Genel Orta Öğretim	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim	Toplam
2002/2003	4.986	838	5.824	2.038.027	985.575	3.023.602
2003/2004	5.248	1.577	6.825	1.963.998	1.050.394	3.014.392
2004/2005	5.826	1.810	7.636	1.937.055	1.102.394	3.039.449
2005/2006	6.767	1.816	8.583	2.075.617	1.182.637	3.258.254
2006/2007	6.811	2.076	8.887	2.142.218	1.244.499	3.386.717
2007/2008	6.105	2.585	8.690	1.980.452	1.264.870	3.245.322
2008/2009	6.668	3.592	10.260	2.271.900	1.565.264	3.837.164
2009/2010	7.066	4.546	11.612	2.420.691	1.819.448	4.240.139
2010/2011	7.611	5.631	13.242	2.676.123	2.072.487	4.748.610
2011/2012	6.938	5.887	12.825	2.666.066	2.051.220	4.717.286

Kaynak: MEB

Orta öğretime kayıt olanların sayısı yıllar itibariyle incelendiğinde hem Bingöl hem de Türkiye için dikkat çeken husus mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtlı olan öğrenci sayısındaki artıştır. Genel orta öğretime kayıtlı olan öğrenci sayısı yıllar itibariyle artışlı, azalışlı bir seyir izlerken, mesleki ve teknik orta öğretimde sürekli yükseliş vardır. Yıllık ortalama artış hızları dikkate alındığında Bingöl ilinde genel orta öğretim artış hızı Türkiye artış hızından daha düşük iken, mesleki ve teknik orta öğretim hızı Türkiye'den daha yüksektir. (*Bkz. Tablo 2*)

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Bingöl ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yükseldiğidir. İşsizlik oranı 2010 yılı itibariyle % 12,5'tir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 59. ildir. İşgücüne katılım oranı % 46,3'tür. İstihdam oranı % 40,5 ile % 43 olan Türkiye ortalamasının altındadır. (*Bkz. Grafik 3*)

Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, 2010

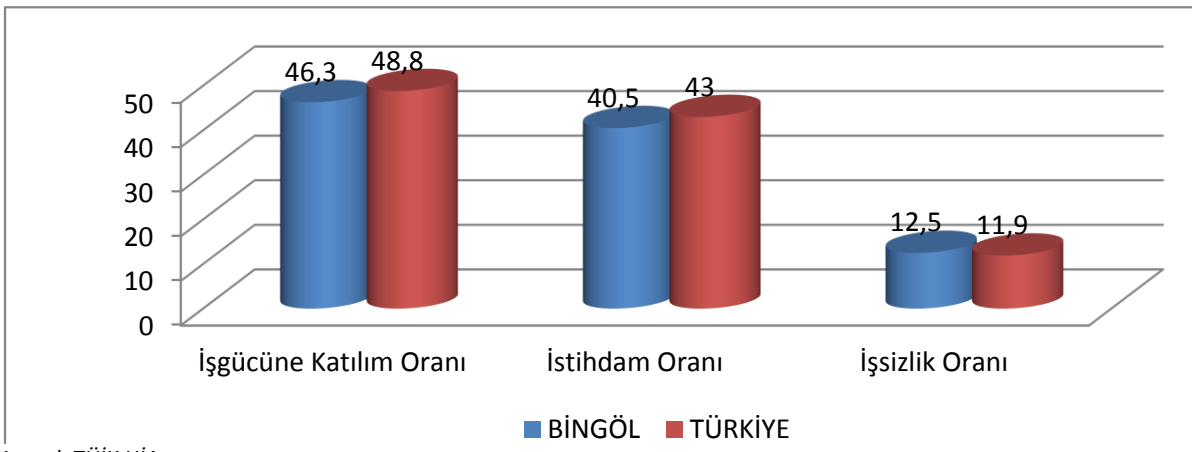

Kaynak:TÜİK,HİA

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının üzerinde ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının altında olmasına rağmen, yıllar itibariyle Bingöl'de işsizlik oranının arttığı, istihdam oranının ise düştüğü görülmektedir. 2008 yılı sonuçlarına göre[8] istihdam oranı %33,3 ve işsizlik oranı %14,8'dir.

Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Bingöl iline ilişkin olmayıp İBBS 2-TRB1 bölümlenmesi çerçevesinde Malatya, Elazığ, Tunceli illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Bingöl iline ilişkin bilgi vermemesi ve Bingöl ile birlikte Malatya, Elazığ ve Tunceli illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Bölge 15+yaş kurumsal olmayan nüfus 1.203.000 kişidir.[9] ve bu nüfusun % 16'sı okur yazar değildir. % 58'i lise altı eğitimlidir. % 17'si lise ve dengi okul , %9'u yüksek okul mezunudur. Çalışan 519 bin, işsiz 59 bin, işgücü dışı nüfus 625 bin kişidir. (*Bkz. Tablo 3*)

Tablo 3. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam Ve İşsizlik, Bin Kişi,TRB1,2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü dışı
Okuma yazma bilmeyen	196	54	2	140
Lise altı	697	294	32	372
Lise	204	96	15	92
Yüksek okul	106	75	10	21
Toplam	1.203	519	59	625

Kaynak: TÜİK,HİA

[8] TÜİK il düzeyinde temel işgücü göstergelerini 2008 yılından itibaren yayınlamaktadır. En son haber bülteni 24/06/2011 tarihinde yayınlanmıştır ve 2010 sonuçlarını içermektedir. 2011 yılı için henüz yayınlanmamıştır.

[9] TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

İstihdam

Bölge istihdam oranı % 35,5'tir. Her 100 erkekten 55'i (%54,9) her 100 kadından 19'u (%19,3) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı % 65,1 olan Türkiye ortalamasından 10,2 puan düşük iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından 6,3 puan düşüktür. (*Bkz. Grafik 4*)

Grafik 4. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TRB1,%,2011

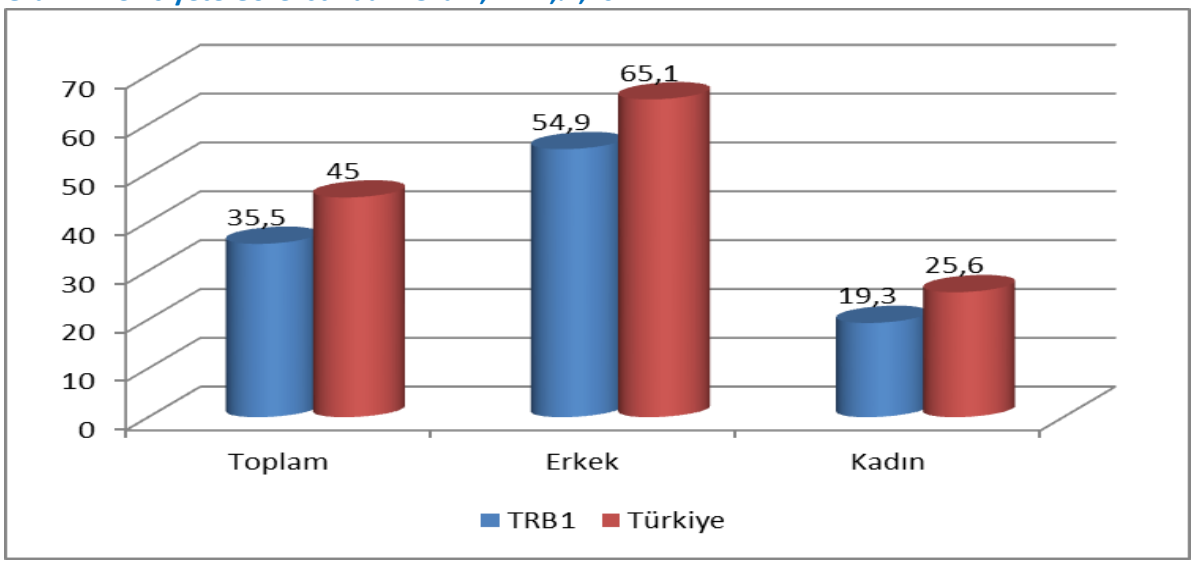

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle kadınlarda daha belirgindir. Okur yazar olmayanlarda %27,8 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %42,1'e, lise ve dengi okul mezunlarında %42,2'ye yüksek okul mezunlarında %71,2'ye yükselmektedir. Kadınlarda lise altı eğitimlilerde %18,8 olan istihdam oranı 35,4 puan artarak yüksek eğitimlilerde %54,2'ye, erkeklerde 16,1 puan artarak %63,8'den % 79,9'a yükselmektedir. (*Bkz. Grafik 5*)

Grafik 5. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRB1, %, 2011

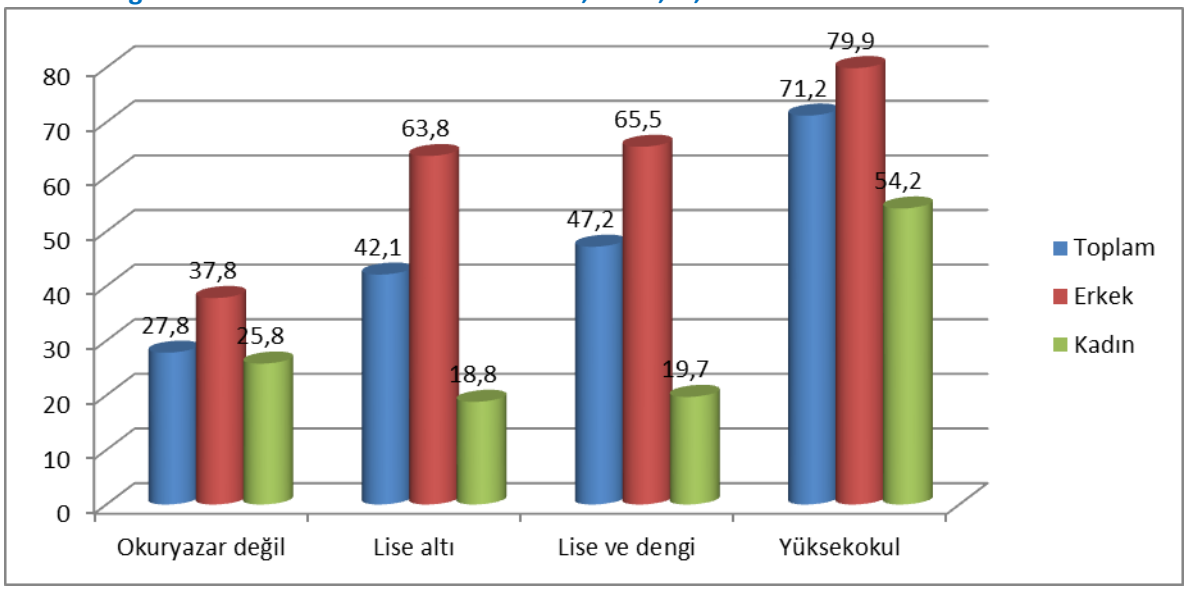

Kaynak: TÜİK,HİA

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının %57,8'i) , bölgede durum bunun tam tersidir. Kadınların %66'sı tarımda çalışmaktadır. Bölge istihdamında hakim sektör tarım dışıdır. Çalışanların %37'si tarım sektöründedir. Bu oran Türkiye ortalaması olan %25'in çok üzerindedir. Erkeklerin çoğunluğu (%73,8) tarım dışı sektörlerde çalışmakla birlikte, oran Türkiye ortalaması olan %81,3'ün çok altındadır. (*Bkz. Grafik 6*)

Grafik 6. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TRB1,%,2011

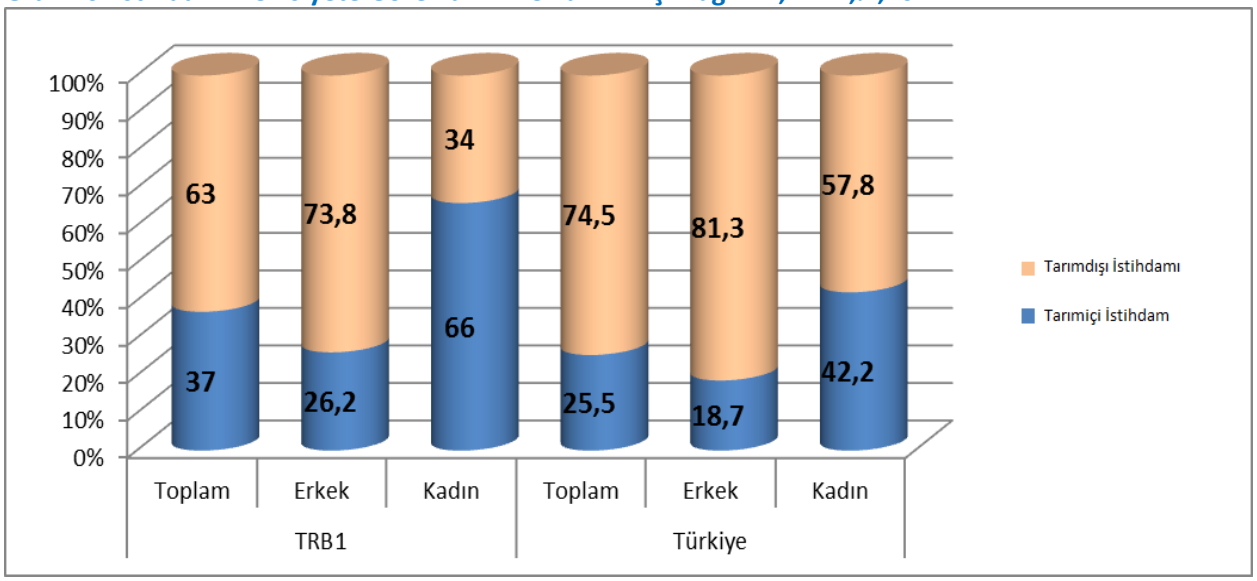

Kaynak:TÜİK,HİA

Bölge istihdamının % 10,4'ünü okuma yazma bilmeyenler oluştururken, % 56,7'sini de lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı % 18,5 yüksek eğitimlilerin oranı da % 14,5'tir. (*Bkz. Tablo 4*)

Tablo 4. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam, TRB1, bin kişi, 2011, BİNGÖL

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Tarım	49	128	12	3	193
Sanayi	1	70	22	9	102
Hizmet	4	96	62	63	225
Toplam	54	294	96	75	520

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (% 91) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de %44'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin % 65'i, yüksek eğitimlilerin de % 84'ü hizmetler sektöründe çalışmaktadır. (*Bkz. Grafik 7*)

Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TRB1,%,2011

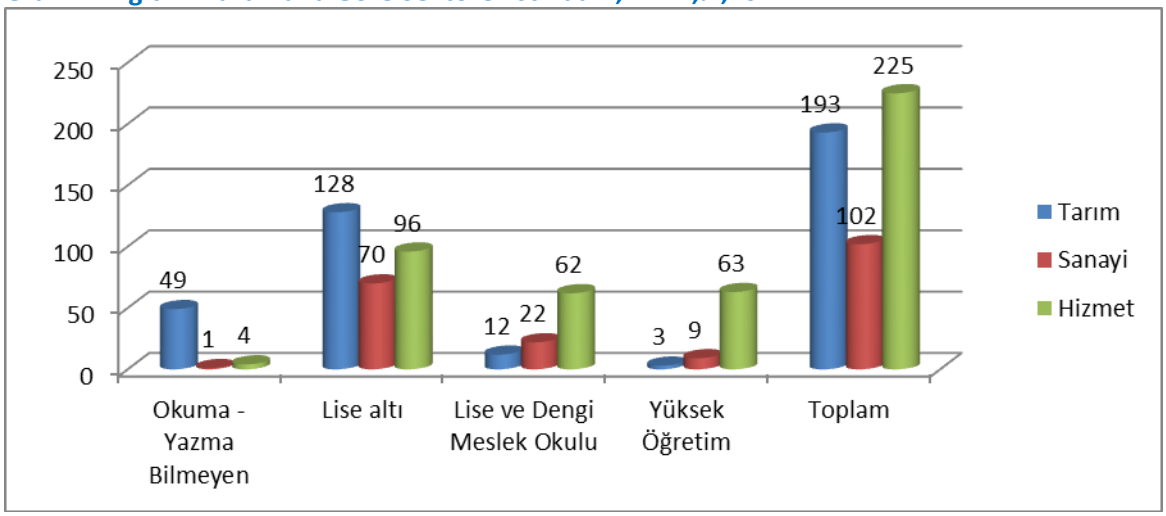

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların yaklaşık 3 katıdır. Bu yaş gruplarını 20-24 yaş grubu takip etmektedir. (*Bkz. Tablo 5*)

Tablo 5.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRB1, %, 2011,BİNGÖL

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Toplam	18,9	35,5	53,2	56,6	29	49,7
Erkek	28,3	54,9	79,4	83,2	42,2	66,4
Kadın	9,6	19,3	27,1	29,7	18	33,8

Kaynak: TÜİK,HİA

Toplam çalışanların %34'ü ücretli veya yevmiyelidir ve bu oran, %62 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. İstihdamın %16'sı kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların %49'u ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de %14'tür.

Grafik 8.İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB1, %,2011

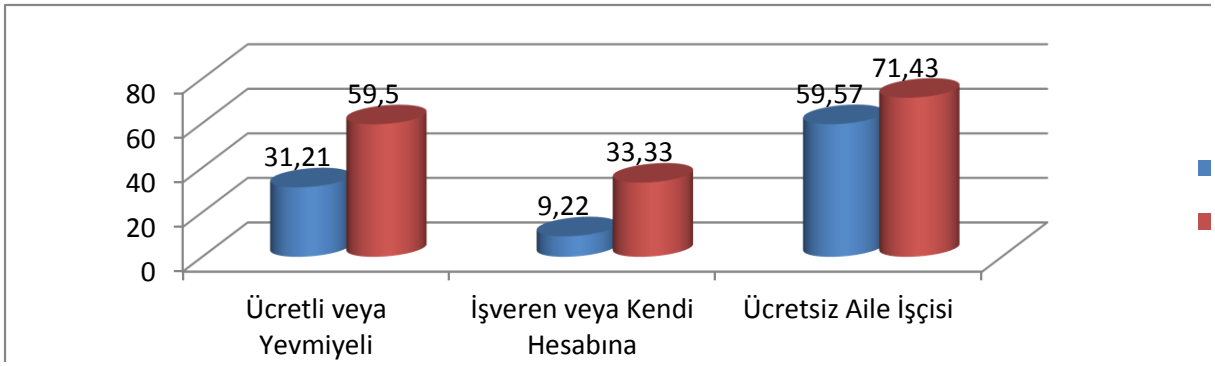

Kaynak: TÜİK,HİA

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin üçte biri ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken , bu oran kadınlarda %31,21'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı %71,43 iken, bu oran kadınlarda %59,57'ye çıkmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin yaklaşık yarısını kadınlar oluşturmaktadır. (*Bkz. Grafik 8*)

Tablo 6. İşteki Duruma Göre İstihdam, TRB1, bin kişi, 2011,BİNGÖL

	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
ERKEK				
Ücretli veya yevmiyeli	7	82	136	225
İşveren veya kendi hesabına	69	11	45	126
Ücretsiz aile işçisi	24	1	3	27
Toplam	100	94	184	378
KADIN				
Ücretli veya yevmiyeli	1	6	37	44
İşveren veya kendi hesabına	9	2	2	13
Ücretsiz aile işçisi	83	0	1	84
Toplam	93	8	40	141

Kaynak: TÜİK,HİA

Erkek istihdamında hakim sektör hizmetlerdir. Çalışan her 100 erkekten 49'u hizmetler sektöründedir. İkinci sırada %26 ile tarım sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hakim sektör, tarımdır. Çalışan her 100 kadından 66'sı tarımdadır. İkinci sırada %28 ile hizmet sektörü yer almaktadır.

Toplam istihdamın % 19'u sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %56 iken, sanayi sektöründe çalışanların %38'ini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %12'si lise ve dengi okul mezunu, %4'ü de yüksek okul mezunudur.

İstihdamın mesleki dağılımında hizmet sektörünün istihdamdaki ağırlığına paralel olarak hizmet üretiminde çalışanlar ilk sıradadır. Çalışanların % 43'ü hizmet üretiminde çalışmaktadır. (*Bkz. Tablo 6*)

Kayıtdışı İstihdam

Bölge istihdamının % 53,18'i kayıt dışındadır. Hem tarım hem de tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen, toplam kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. Bunun nedeni tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payının Türkiye ortalamasından 12 puan yüksek olmasıdır. Bölgede toplam istihdamın %37,2'si tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında %25,5'tir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %32, tarım sektöründe %88,6'dır. (*Bkz. Grafik 9*)

Grafik 9. Türkiye ve TRB1 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011

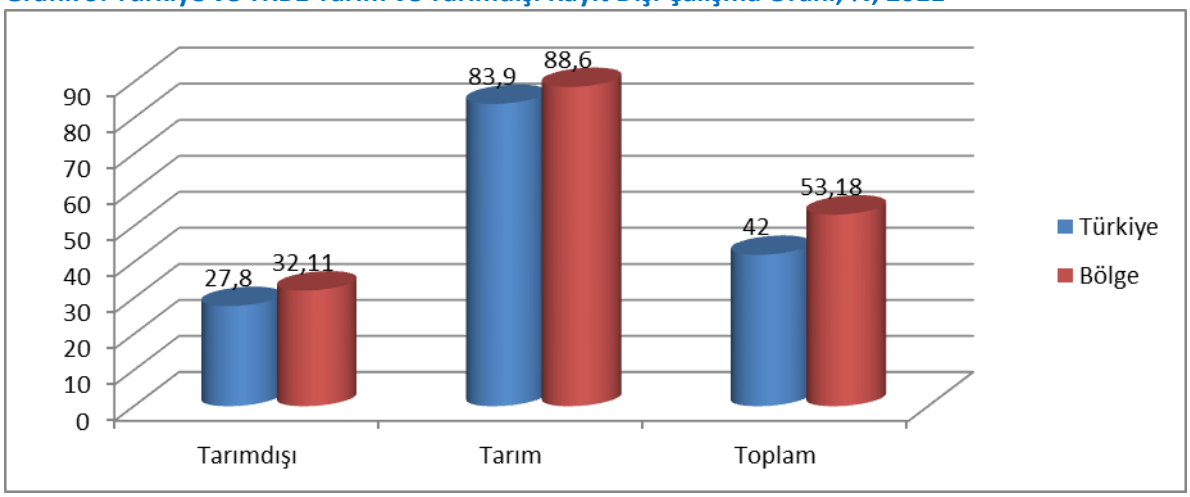

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede kayıtdışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe %37,25 olan kayıtdışı çalışma oranı hizmetler sektöründe %29,78'e gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. (*Bkz. Grafik 10*) Hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin düşüklüğü hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasından yüksek olmasına yol açmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %68,6'sı lise altı eğitimli iken hizmet sektöründe çalışanların %55,5'i lise ve yüksek okul mezunudur.

Grafik 10. Türkiye ve TRB1 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011

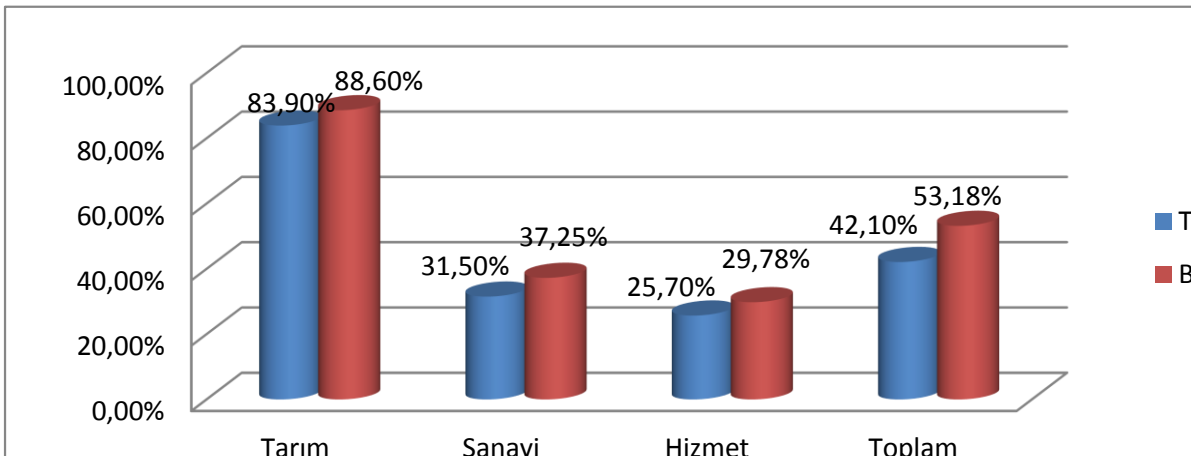

Kaynak: TÜİK,HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranının iki katı civarındadır. Erkeklerde %46 olan kayıtdışı çalışma oranı kadınlarda %72'ye yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhine olmakla birlikte, tarımdaki gibi fazla değildir. Tarımdışında erkeklerin %34'ü , kadınların da %23'ü kayıt dışı çalışmaktadır. (*Bkz. Grafik 11*)

Grafik 11. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRB1,%,2011

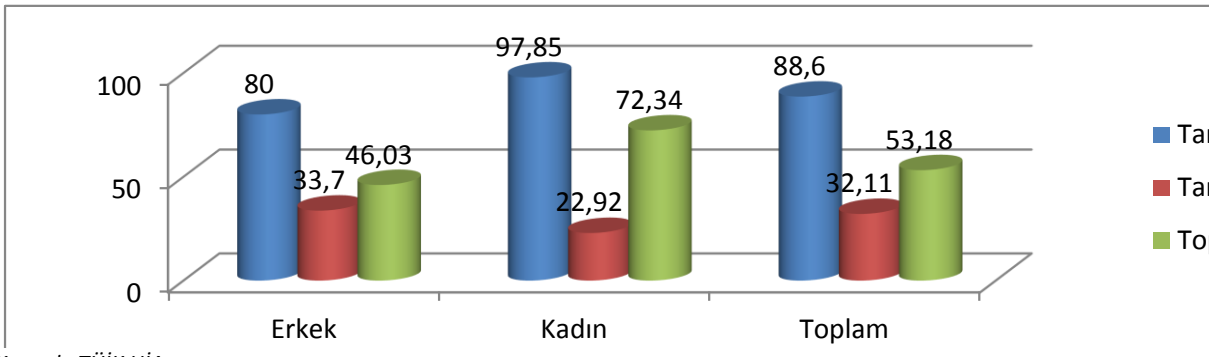

Kaynak: TÜİK,HİA

Kayıtdışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıtdışı çalışma azalmaktadır. Kayıtdışılıkta cinsiyetler arasında farklılıklar mevcut olup erkeklerde %46 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 72'ye yükselmektedir. (*Bkz. Grafik 11*)

Grafik 12. Eğitim Durumuna Kayıtdışılık, TRB1,%,2011

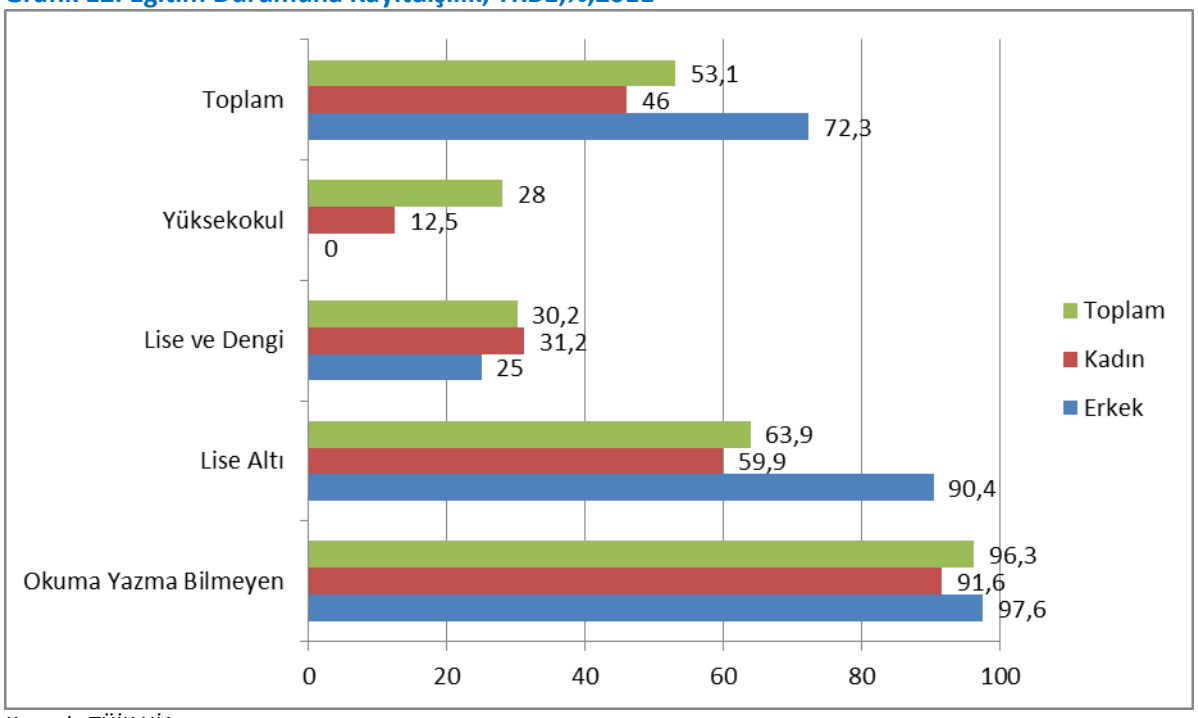

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı %97,62 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıtdışı çalışma oranı %91,67'dir. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı erkeklerin 1,5 katıdır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı %28 ile yüksek eğitimlilerdedir. (*Bkz. grafik 12*)

Yıllar itibariyle kayıtdışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıtdışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiş ve 2007 yılında %58,1'İ olan kayıtdışı çalışma oranı, 2011 yılında %53,18'e gerilemiştir.

Grafik 13. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TRB1, %,2011

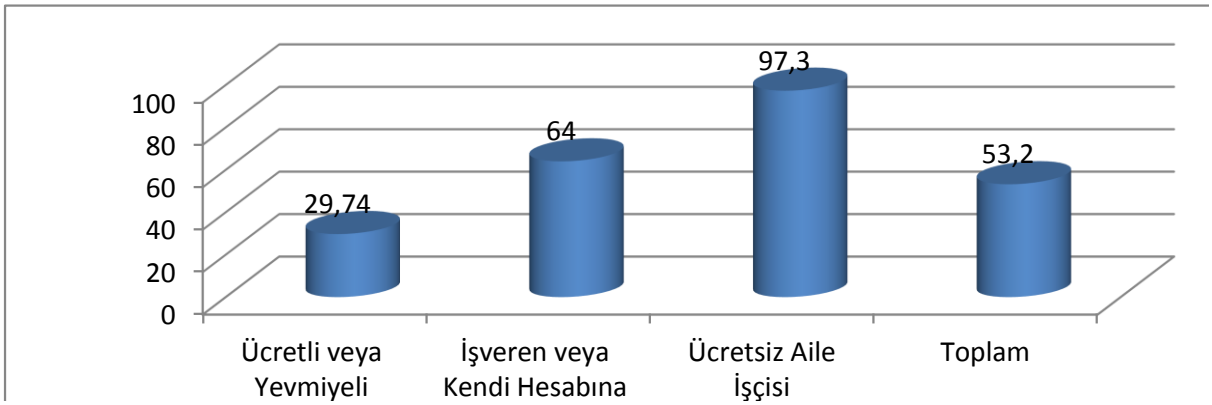

Kaynak: TÜİK,HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların %30'u kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı %64'tür. (*Bkz. Grafik 13*)

Genç İstihdamı

Bölgede 159 bini kadın, 146 bini erkek olmak üzere 305 bin genç[10] bulunmaktadır. Gençlerin 82 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı % 27.2'dir. Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından yüksek olmakla birlikte, aradaki fark toplam nüfustaki kadar yüksek değildir. Genç erkeklerin istihdam oranı %41,6, genç kadınların %9,5'tir.

Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör hizmettir. Çalışan gençlerin %39'u hizmet sektöründedir. İkinci sırada %33 ile tarım ve %28 ile sanayi sektörleri takip etmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların %60'ı tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin çoğunluğu sanayi ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Genç erkek istihdamında sanayi ve hizmet sektörleri birbirine çok yakın orandadır. (*Bkz. Grafik 14*)

[10] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu , TÜİK

Grafik 14. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TRB1,%,2011

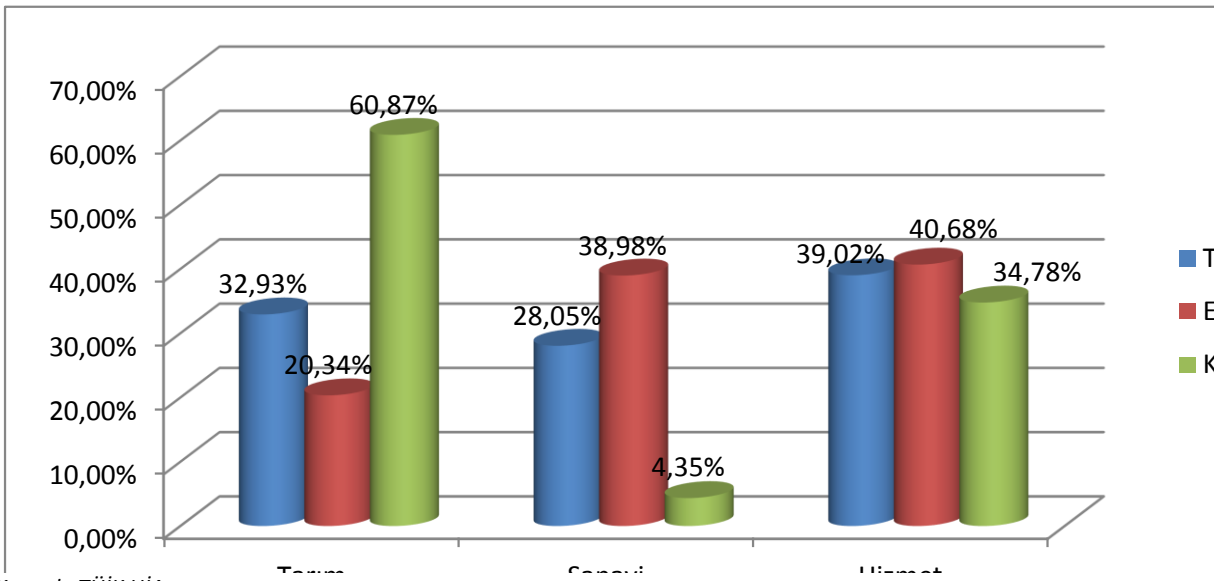

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç erkeklerin dörtte üçü ücretli ve yevmiyeli olarak çalışırken (%74,6) genç kadınların da yarıdan fazlası (%60,8) ücretsiz aile işçisidir. Çalışan gençlerin %69,5'i lise altı eğitimlidir. Düşük eğitim seviyesi ve tarım sektörü kayıtdışılığı da beraberinde getirmektedir. Gençlerin %69,5'i kayıt dışı çalışırken, lise altı eğitimlilerde kayıt dışılık %75'e ulaşmaktadır. Kayıtdışılık %50 ile en düşük yüksek okul mezunlarındadır. Cinsiyetler arası farklılık kayıt dışılıkta da ortaya çıkmakta ve genç erkeklerin %69,5'i, genç kadınların %69,6'sı kayıt dışı çalışmaktadır.

İşsizlik

Bölgede toplam işsizlik oranı % 10,1 , erkeklerde işsizlik oranı % 12,5 ve kadınlarda işsizlik oranı %10,6'dır. En düşük işsizlik oranı % 3,5 ile okur yazar olmayanlarda iken bunu % 9,9 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında % 13,5 olan işsizlik oranı yüksek okul mezunlarında % 11,5'tir. İşsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi lise ve dengi okul mezunlarındadır. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde % 10,5 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 25,9'a, yüksek eğitimli erkeklerde % 6,9'a kadınlarda % 22,4'e yükselmektedir. Lise ve dengi okul mezunlarındaki kadınların işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır. (*Bkz. Grafik 15*)

Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TRB1,%,2011

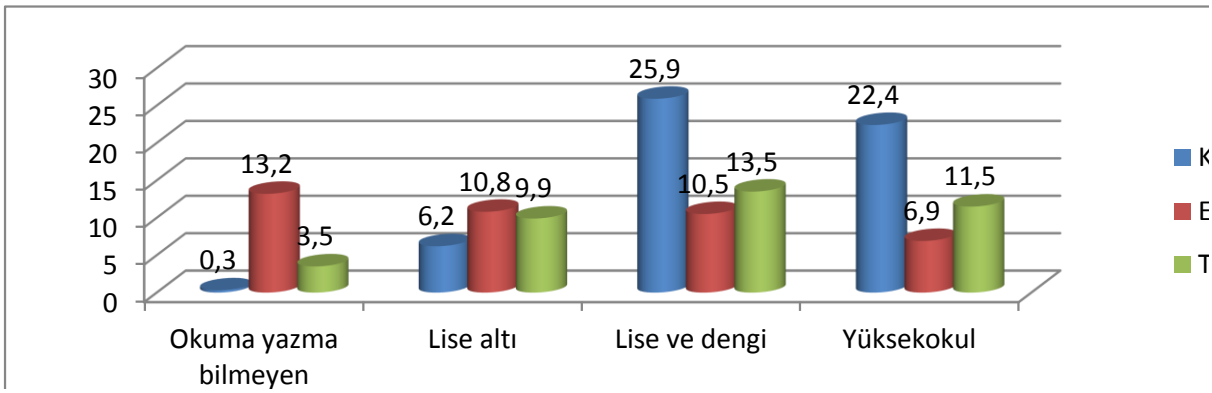

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek işsizlik oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda %24 olan işsizlik oranı, erkeklerde %23,2, kadınlarda ise %25,7'dir. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubu kadınlardaki işsizlik oranıdır. 20-24 yaş grubunu %17,4 ile 15-19 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkeklerde işsizlik oranı %20 ile %8,7 olan kadın işsizlik oranından daha yüksektir. (*Bkz. Grafik 16*)

Grafik 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TRB1,%,2011

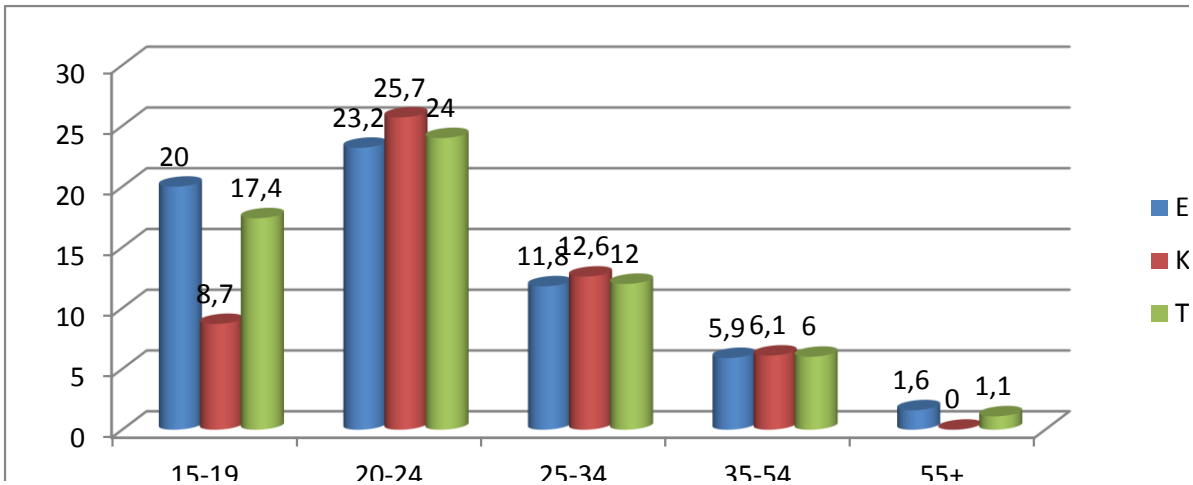

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin büyük çoğunluğu (%32) lise altı eğitimlidir. Buna karşılık yüksek okul mezunlarının %25'ini ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır. (*Bkz. Tablo 7*)

Tablo 7. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TRB1, bin kişi, 2012

	Tarım	Sanayi	Hizmet	8 yıldan önce işten ayrılanlar	Daha önce çalışmış olanlar	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	0	1	0	1	0	2
Okuma-yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	0	3	0	0	0	3
İlkokul	1	8	3	0	0	13
Ortaokul veya dengi meslek okul	0	3	1	0	0	4
Genel lise	0	2	5	0	2	9
Lise dengi meslek okul	0	2	2	0	1	6
Yüksekokul veya fakülte	1	2	4	0	3	10
İlköğretim	0	5	4	0	3	12
Toplam	2	26	19	1	9	59

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgedeki işsizlerin yaklaşık olarak altıda biri ilk kez iş aramaktadır. Kadın işsizlerin içinde ilk kez iş arayan kadın oranı dikkat çekmektedir. Kadın işsizlerin % 25,8'i ilk kez iş aramaktadır. Bu oran erkeklerde % 74,8'dir. (*Bkz. Tablo 8*)

Tablo 8. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TRB1, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
1 yıldan az	34	9	43
1 yıl ve daha çok	9	6	15
İş bulmuş başlamak için bekleyen	0	0	0
Toplam işsiz	43	15	58

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede dikkat çeken diğer bir husus ilk kez iş arayanların , toplam işsizlerden daha uzun süreli işsizliğe maruz kalmalarıdır. Bölgede toplam işsizlerin %25'i bir yıldan daha çok süredir iş aramaktadır. Buna karşılık , ilk kez iş arayanların %33'ü bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır. Cinsiyetler arasında iş arama süreleri hem ilk kez iş arayanlarda hem de işi varken işsiz kalanlarda farklılaşmaktadır.

İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri erkeklerden daha kısadır. İşgücü piyasasına ilk kez girmek isteyen kadınların %21'i bir yıldan fazla süredir iş ararken, erkeklerde bu oran % 37,5'tir. Tüm işsiz erkeklerin % 26,5'i, kadınların % 37,5'i bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır. (*Bkz. Grafik1 7*)

Grafik 17. İlk Kez İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TRB1,%,2011

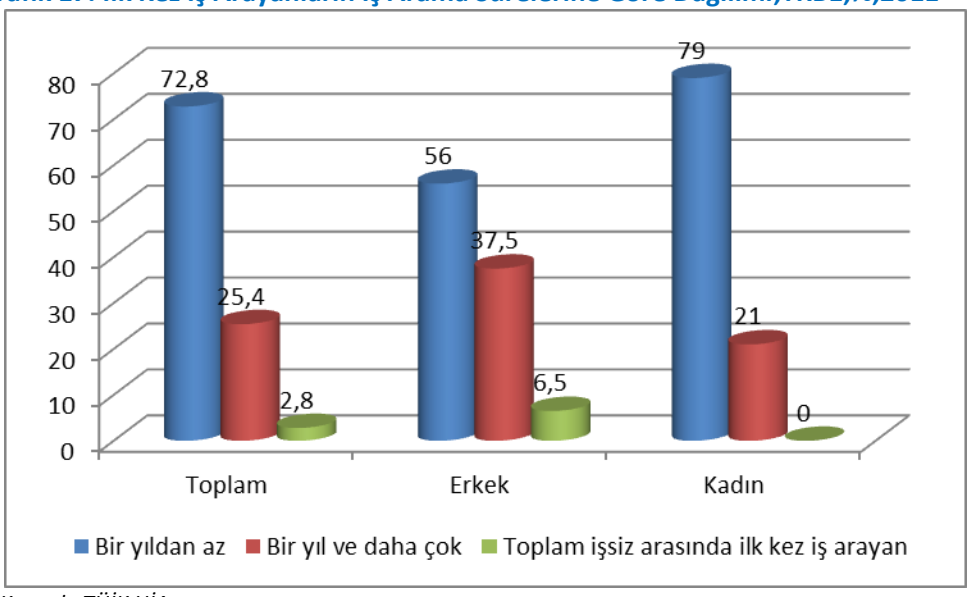

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı çalışmayı daha çok kabul etmeleri , işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin %84,4'ü bir yıldan daha az sürede iş bulurken, yüksek eğitimlilerin %40' ı bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır. (*Bkz. Tablo 9*)

Tablo 9. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TRB1, bin kişi, 2011

	1 yıldan az	1 yıl ve daha çok	Bekleyen	Toplam
TOPLAM				
Okuma yazma bilmeyenler	2	0	0	2
Lise altı	27	5	0	32
Lise ve dengi meslek okulu	9	6	0	15
Yükseköğretim	6	4	0	10
Toplam	44	15	0	59
ERKEK				
Okuma yazma bilmeyenler	2	0	0	2
Lise altı	23	5	0	28
Lise ve dengi meslek okulu	6	3	0	9
Yükseköğretim	3	1	0	4
Toplam	34	9	0	43
KADIN				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	0
Lise altı	4	1	0	5
Lise ve dengi meslek okulu	3	2	0	5
Yükseköğretim	2	3	0	5
Toplam	9	6	0	15

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç İşsiz

Bölge işsizlerinin %39'unu gençler oluşturmaktadır. İşsizlik oranı genç nüfusta %21,7'dir. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise sadece % 4'tür. (*Bkz. Tablo 10*)

Tablo 10.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TRB1, bin kişi, 2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü	İşgücü dışı nüfus	İstihdam oranı,%	İşsizlik oranı,%	İşgücü dışı nüfus,%
15-24 yaş	305	82	23	104	200	26,8	21,7	34,1
25+yaş	898	437	36	474	424	48,7	4,0	47,3
Toplam	1.203	519	59	578	624	43,2	10,2	48,0

Kaynak:TÜİK,HİA

Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında da farklılık göstermektedir. Erkeklerde % 28,8, kadınlarda % 10,2'dir. İşsiz gençlerin % 39'unu işgücü piyasasına ilk kez girecek olan genç nüfus oluşturmaktadır. Genç işsizlerin büyük çoğunluğu (% 74) daha önce bir işte çalışmış olup da işini kaybeden gençlerden oluşmaktadır. Gençlerin büyük çoğunluğu çalıştıkları sektörlere bağlı olarak sanayi sektöründe çalışırken işsiz kalmıştır, daha önce hizmet sektöründe çalışmış olanlar ikinci sıradadır.Fakat hizmet ve sanayi sektöründeki oranların yakınlığı göze çarpmaktadır.

Genç nüfusun dörtte biri (% 26,1) ilk kez işgücü piyasasına girmeye çalışırken bu oran tüm işsizler içinde %15,3 kadardır. İlk kez iş arayanların yarısından fazlası (% 55,6) kadındır. Erkeklerde işsizlerin çoğunluğu (% 58) sanayi sektöründe çalışırken kadınlarda ise % 43,8'i hizmet sektöründe çalışırken işsiz kalmıştır. Sanayi sektöründe çalışırken işsiz kalanlar, toplam işsizlerin % 44,1'idir.

İşgücü Dışındaki Nüfus

2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 42,6'sı işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran % 47,4'e yükselmiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 51,9'u işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların % 17,1'i bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 16,8'i eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 7,1'i de emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun % 44,2'si de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun % 27,9'u işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran % 74,6 çıkmaktadır.

Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Durum yine kadınların aleyhine olmakla birlikte, yüksek eğitimli kadınların % 2,4'ü , erkeklerin % 6,1'i işgücü dışındadır. Cinsiyetler arası fark 3,7 puandır. Farkın en yüksek olduğu iki grup vardır. Okuryazar olmayanlar ve lise mezunları. Her iki grupta da cinsiyetler arası fark kadınlar aleyhine 15 puana kadar ulaşmaktadır. (*Bkz. Grafik 18*)

Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TRB1,%,2011

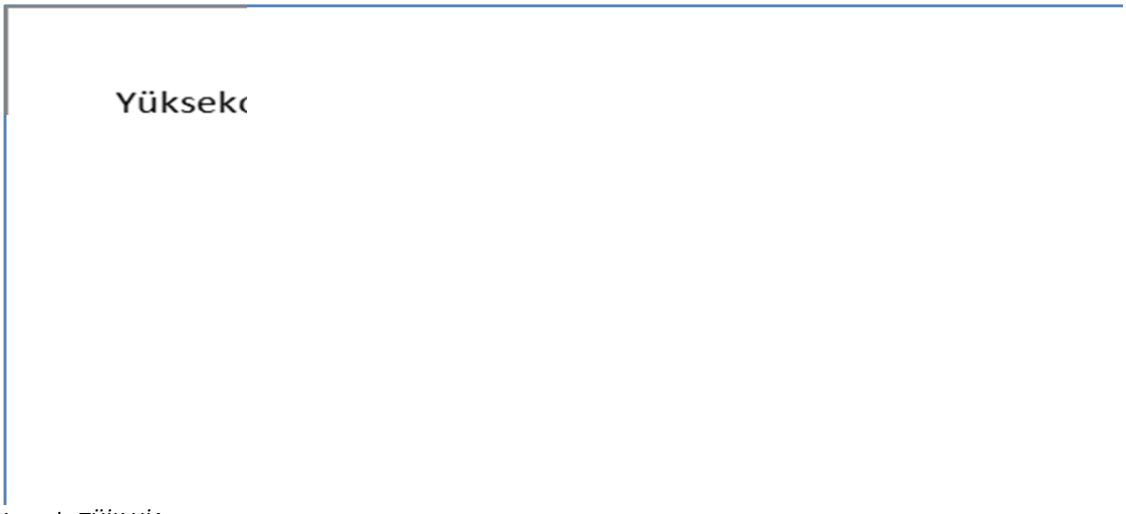

Kaynak: TÜİK,HİA

Tablo 11. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRB1, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	20	15	35
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	21	49	70
Mevsimlik çalışan	0	1	1
Eğitim ve öğretimde olanlar	50	55	105
Ev işleri ile meşgul	0	276	276
Emekli	40	4	44
Özürlü yaşlı veya hasta	27	51	78
Ailevi ve kişisel nedenler	3	7	10
Diğer	2	2	4
Toplam	163	460	623

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada %59,9 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde %30,7 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer almaktadır. İşgücü dışındaki kadın nüfusun sadece %11,9'u eğitim ve öğretimde olanlardır. Erkeklerde ikinci sırada %24,5 ile emekliler yer alırken, kadınlardaki emeklilerde bu oran %0,9'dur. Erkeklerde dikkat çeken diğer bir husus iş bulma ümidi olmadığı veya diğer nedenlerle çalışmak istedikleri halde iş aramayanların işgücü dışındaki erkeklerin % 13,5'ini oluşturmalarıdır. (*Bkz. Grafik 19*)

Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı,TRB1,%,2011

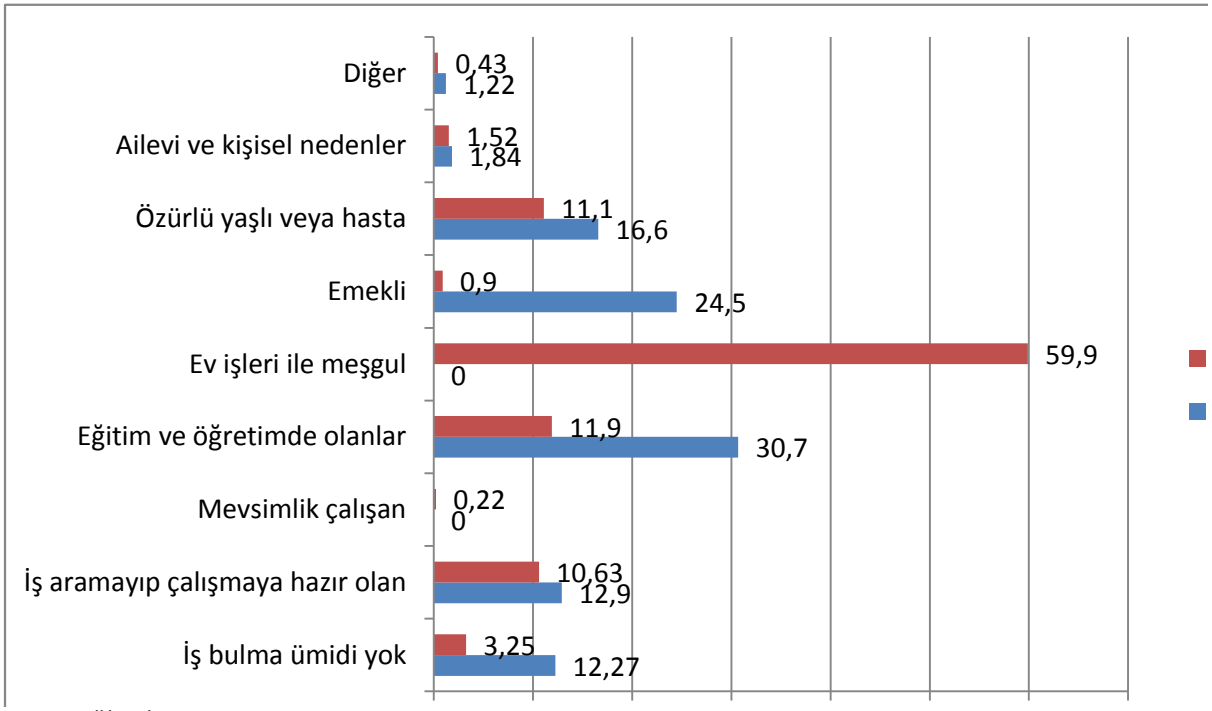

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü Dışındaki Genç Nüfus

Bölgedeki 305 bin gencin 82 bini çalışmakta, 23 bini de iş aramaktadır. 200 bin genç de işgücü dışındadır. İşgücü dışı nüfusun %32'sini genç nüfus oluşturmaktadır. İşgücü dışındaki gençlerin %51'i (102 bin genç) eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir.

Her iki cinsiyette de işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer almaktadır bununla birlikte kadınlarda ev işleriyle meşgul olma nedeni de çok yüksek bir orana sahiptir. İşgücü dışındaki genç erkeklerin %68,6'sı, genç kadınların da %41,5'i eğitim ve öğretimlerine devam etmektedir. Genç erkeklerin %24,3'ü çalışmak istediği halde iş aramaktan vazgeçmişlerdir. Genç kadınların %40,8'i de ev işleri ile meşgul olduklarından işgücü dışındadırlar.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Bingöl'de 2012 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 11.969 kişidir. Kayıtlı işsizlerin % 67'si erkek, % 33'ü kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin % 60'ı erkek, % 40'ı kadındır. (*Bkz. Tablo 12*)

Tablo 12. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	253	337	590	50.288	32.115	82.403
20-24	1.656	1.250	2.906	274.705	199.468	474.173
25-29	1.860	876	2.736	313.831	211.007	524.838
30-34	1.536	576	2.112	258.215	170.357	428.572
35-39	943	395	1.338	191.732	130.177	321.909
40-44	717	234	951	149.106	96.750	245.856
45-49	501	117	618	114.150	55.503	169.653
50-54	254	71	325	46.710	26.124	72.834
55-59	163	50	213	22.494	10.309	32.803
60-64	84	28	112	8.248	4.391	12.639
65+	42	26	68	4.142	2.440	6.582
Toplam	8.009	3.960	11.969	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 24,3'ü bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu %22,8 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler, Türkiye toplamında olduğu gibi, ildeki toplam işsizlerin yaklaşık olarak üçte ikisini oluşturmaktadır. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde % 5 olan 15-19 yaş grubunun payı, Türkiye toplamında % 3,5'tir. (*Bkz. Tablo 12*)

Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
Eğitim durumu	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okur-yazar değil	107	204	311	21.759	23.216	44.975
Lise altı	4.868	2.062	6.930	775.745	393.230	1.168.975
Ortaöğretim	2.413	1.310	3.723	417.795	294.049	711.844
Yüksek okul	621	384	1.005	218.322	228.146	446.468
Toplam	8.009	3.960	11.969	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lise mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde lise altı eğitimlilerinin kayıtlı işsiz içindeki payı % 48 ile % 49,2 olan Türkiye toplamının altında iken, lise mezunlarının payı % 31.1 ile % 30 olan Türkiye toplamından daha yüksektir. Yüksek okul mezunlarının payı ise Türkiye nin altındadır. İlde toplam işsizlerin içinde kadının payı Türkiye ortalamasından 6,6 puan daha düşüktür. Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark lise altı ve yüksek okul mezunlarındadır. Bingöl'de lise mezunları kayıtlı işsizler içinde % 35,2 olan kadın işsiz oranı, Türkiye'de % 41,3'tür. Okur yazar olmayanlar ve orta öğretim altı eğitimlilerde Bingöl ve Türkiye'de kadın kayıtlı işsiz oranı farklılık

göstermekle birlikte, yüksek okul mezunlarında Türkiye'de % 51 olan kadın payı Bingöl'de % 38,2'dir. (*Bkz. Tablo 13*)

Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı,, %,2012

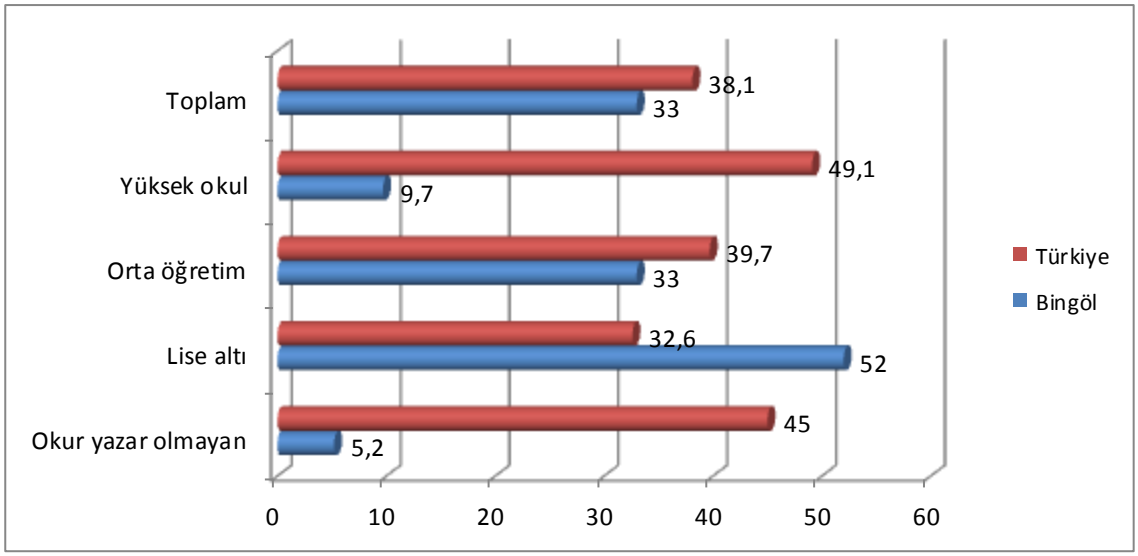

Kaynak:İŞKUR

İşsizlik ödeneği başvurularının büyük çoğunluğunu Türkiye toplamında olduğu gibi erkekler oluşturmaktadır. Bingöl'de İşsizlik ödeneği başvurularının % 87,4'ünü erkekler oluştururken , bu oran Türkiye için % 70'tir. En yüksek işsizlik ödeneği başvurusu 30-34 yaş grubu erkeklerdedir. Bunu 35-39 yaş grubu erkekler takip etmektedir. (*Bkz. Tablo 14*)

Tablo 14. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
	Erkek	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
15-19	0	0	0	632	326	958
20-24	21	20	41	12.713	12.630	25.343
25-29	101	27	128	52.390	28.208	80.598
30-34	141	25	166	64.554	26.725	91.279
35-39	110	8	118	50.778	18.661	69.439
40-44	89	4	93	40.179	13.611	53.790
45-49	90	0	90	26.471	6.372	32.843
50-54	21	1	22	5.393	2.675	8.068
55-59	18	1	19	2.067	750	2.817
60-64	0	0	0	322	107	429
65+	3	0	3	151	31	182
Toplam	594	86	680	255.650	110.096	365.746

Kaynak:İŞKUR

İşsizlik ödeneğinde çalışma sürelerinin etken olması nedeni ile işsizlik ve işsizlik ödeneği dağılımı arasında bir paralellik "olmaması" beklenmektedir. En yüksek işsizlik oranı 20-24 yaş grubunda iken en yüksek işsizlik ödeneği 30-34 yaş grubundadır. (*Bkz. Grafik 21,Tablo 14*)

Grafik 21. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik ve İşsizlik Ödeneği Oranları, Bingöl,%,2011

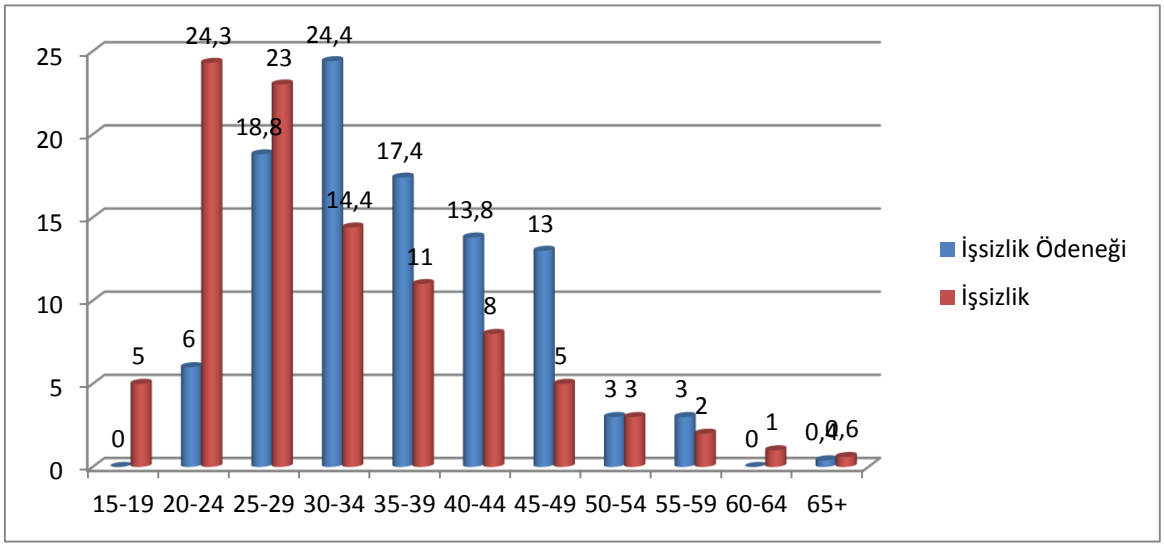

Kaynak:İŞKUR

Daha büyük yaş gruplarında da beklendiği gibi işsizlik ödeneğinin payı, işsizlerin payından daha yüksektir. İlde işsizlik ödeneğine en çok başvuru 30-34 yaş grubundaki erkeklerdedir. Kadınlarda en yüksek işsizlik ödeneğine başvuru 25-29 yaş grubundadır. Aynı yapı Türkiye için de geçerlidir. (*Bkz. Grafik 21,Tablo 14*)

Tablo 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
Eğitim durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyenler	9	0	9	1.417	1.026	2.443
Okur yazar olanlar	87	17	104	2.265	1.010	3.275
İlköğretim	317	24	341	144.185	38.436	182.621
Ortaöğretim	142	32	174	75.717	39.121	114.838
Önlisans	19	8	27	11.817	12.670	24.487
Lisans	20	5	25	19.429	16.960	36.389
Yüksek Lisans	0	0	0	761	845	1.606
Doktora	0	0	0	32	28	60
Toplam	594	86	680	255.623	110.096	365.719

Kaynak: İŞKUR

İşsizlik ödeneği başvurularında erkeklerde en fazla başvuru ilköğretim seviyesinde iken kadınlarda en çok başvuru ortaöğretim seviyesindedir. Erkeklerde ortaöğretim mezunları, kadınlarda ise ilköğretim mezunları takip etmektedir. (*Bkz. Tablo 15*)

11.969 kayıtlı işsize karşın ilde 1.071 açık iş mevcuttur. İlde kamunun istihdam yaratma gücü çok azdır. Açık işlerin sadece %6,1'i kamu sektörüne aittir. Bunun da tamamı (%100) tarım sektöründen kaynaklanmaktadır. (*Bkz. Tablo 16*)

Tablo 16. Açık İşlerin Dağılımı, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
	Tarım dışı	**Tarım**	**Toplam**	**Tarım dışı**	**Tarım**	**Toplam**
Kamu	0	87	87	58.542	6.094	64.636
Özel	984	0	984	592.811	3.176	595.987
Toplam	984	87	1071	651.353	9.270	660.623

İlde özel sektörde tarım sektöründe açık iş bulunmamaktadır, özel sektör açık işin tamamı tarım dışı sektörlere yöneliktir. İlde 2012 yılı itibariyle 2.206 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı[11] %91,1'dir. (*Bkz. Tablo 17*)

Tablo 17. İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, 2012

	Sektörler	Açık iş	İşe yerleştirilenler	İşe yerleştirme
BİNGÖL	Tarım dışı	2421	2.206	91,1
	Tarım			
	Toplam	2421	2.206	91,1
TÜRKİYE	Tarım dışı	651.353	355.767	54,6
	Tarım	9.270	7.905	85,3
	Toplam	660.623	363.672	55,0

Kaynak: İŞKUR

Erkeklerde en fazla işe yerleştirme 25-29 yaş grubu, kadınlarda ise işe yerleştirme 20-24 yaş grubundadır. Erkeklerde işe yerleştirilen sayısı her 5 kişiden biri bu yaş grubunda olup kadınlarda ise işe yerleştirilen sayısı her 3 kişiden bir fazlası bu gruptadır. Kayıtlı işsizlerin % 33'ü kadın işsiz iken işe yerleştirilenlerin % 19,5'i kadındır. (*Bkz. Tablo 18*)

[11] İşe yerleştirme oranı: İse yerleştirilen sayısı/ Açık iş sayısı*100

Tablo 18. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	62	59	121	24.961	14.201	39.162
20-24	330	171	501	88.397	39.393	127.790
25-29	345	75	420	88.408	31.386	119.794
30-34	340	59	399	69.815	28.025	97.840
35-39	234	37	271	47.764	23.797	71.561
40-44	205	20	225	33.708	16.386	50.094
45-49	147	5	152	22.844	8.340	31.184
50-54	63	3	66	9.603	2.969	12.572
55-59	40	1	41	4.043	874	4.917
60-64	9	1	10	1.157	196	1.353
65+	0	0	0	279	41	320
Toplam	1.775	431	2.206	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirilenlerin % 50'si ilköğretim mezunudur. Bu oran % 57,2 olan Türkiye toplamının altındadır. İşe yerleştirilen erkeklerin % 53,2'si, ilköğretim mezunu kadınların ise % 43,6'sı ortaöğretim mezunudur. İkinci sırada erkeklerde % 25,6 ile ortaöğretim mezunları,kadınlarda ise % 36 ile ilköğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece %4,7'si ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir. (*Bkz. Tablo 19*)

Tablo 19. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	1.739	863	2.602
Okur-yazar olanlar	309	52	361	15.200	5.765	20.965
İlköğretim	945	155	1.100	229.017	89.619	318.636
Ortaöğretim	454	188	642	113.021	46.740	159.761
Ön lisans	47	28	75	19.487	13.060	32.547
Lisans	19	8	27	12.229	9.196	21.425
Yüksek lisans	1	0	1	280	364	644
Doktora	0	0	0	6	1	7
Toplam	1.775	431	2.206	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

2012 yıl sonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 84'tür. Açılan kursların %1,2'si istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara , toplam kurs katılımcılarının %4,15'i olan 102 kişi katılmıştır. Hem açılan istihdam garantili kurs sayısı, hem de bu kurslara katılma oranları Türkiye oranlarının çok altındadır . (*Bkz. Tablo 20*)

Tablo 20.Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012

	BİNGÖL		TÜRKİYE	
	Kurs Sayısı	**Katılan sayısı**	**Kurs Sayısı**	**Katılan sayısı**
UMEM ve UMEM İEP Projeleri	7	154	5.692	53.557
İEP	19	23	8.018	18.570
İstihdam garantili işgücü yetiştirme kursları	1	102	4.564	116.451
Diğer kurslar	57	2.179	9.077	276.067
Toplam	84	2.458	27.351	464.645

Kaynak: İŞKUR

Türkiye toplamından farklı olarak kursa katılanların %25,2'si kadındır. Bingöl'deki kurslara katılım oranı Türkiye ortalamasında olduğu gibi erkeklerde daha fazladır. (*Bkz. Tablo 21*)

Tablo 21. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı,2012

	BİNGÖL			TÜRKİYE		
	Erkek	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Kursa katılan sayısı	1.840	618	2.458	276.901	187.744	464.645
Kursa katılan sayısı%	74.8	25.2	100,0	59,6	40.4	100,0

Kaynak: İŞKUR

II. BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Bingöl ilinin işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile[12] 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır.

Uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Bingöl ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. 1-9 çalışanı olan mikro ölçekli işyerlerindeki hızlı açılıp kapanma oranları dikkate alınarak, araştırmanın kapsamı Bingöl ilinin tüm ilçe ve köylerinde bulunan özel sektör, 10 ve daha fazla çalışanı olan yerel birim işyerleri olarak tanımlanmıştır.

10 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısının çok fazla olmaması örnekleme yerine tam sayımın tercih edilmesine yol açmıştır.[13] Araştırmanın çerçevesi Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemidir. İşyeri listeleri her yılın Nisan ayı itibariyle güncelleştirmesine, mikro ölçekli işyerleri kapsam dışında tutulmasına ve alana çıkılmadan önce işyerleri listesi, SGK ve İŞKUR İl Müdürlükleri gibi diğer adres kaynakları ile de kontrol edilmesine rağmen, alanda bazı adreslerin bulunmasında problem ile karşılaşılmıştır. Alan uygulaması sırasında karşılaşılan diğer bir sorun da işyeri faaliyetleri ve işyeri büyüklüklerinde görülen değişikliklerdir. Özellikle 10-49 büyüklüğündeki işyerlerinden bir kısmı 1-9 büyüklükteki işyerlerine kayma göstermiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[14]" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, Karşılanma yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük nedeni ,)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[15] kapsama dahil edilmiştir.

---

[12] Araştırma yöntemi için Ek 4'e bakınız

[13] Tam sayımın tercih edilmesinde İŞKUR'un kendi alt yapısını güncellemek istemesi de önemli bir etken olmuştur.

[14] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

[15] Madencilik ve taşocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki,

Araştırmaya 249 işyeri cevap vermiştir. Bu işyerlerinin 61 tanesinin, TÜİK İşyeri Listesinde 10-49 çalışanı büyüklüğünde olduğu halde, alanda 1-9 çalışanı olan işyerlerine dönüştükleri görülmüştür. Bu durum özellikle kendini ticaret sektöründe ve bunu takiben inşaat sektöründe göstermektedir.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektör bazında il tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu inşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 46,6'sı inşaat sektöründedir. Bu sektörü % 20,1 ile toptan ve perekende ve % 6,4 ile imalat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır. Dördüncü sırada %6,4 pay ile idari ve destek hizmet faaliyetleri yer almaktadır. (*Bkz. Grafik 22)*

Grafik 22. İşyerlerinin sektörel dağılımı,%,2012

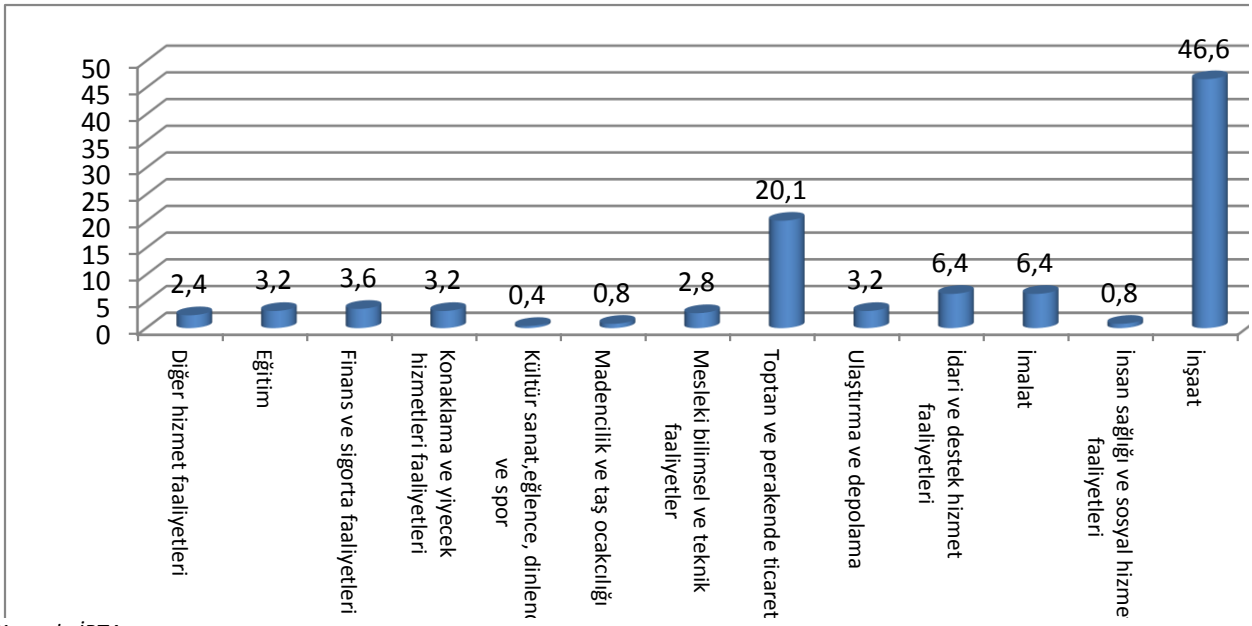

Kaynak: İPTA

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralamasında ilk sırada inşaat sektörü yer almakta, inşaatı toptan ve perekende ticaret takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin %44,8'i inşaat, %6,9'u toptan ve perekende ticaret sektöründedir. Bu iki sektörü konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri.

Bingöl'deki işyerleri Türkiye toplam işyerlerinden sadece %0,2 pay almaktadır. Türkiye içinde en fazla pay alan sektör %0,1 pay ile inşaat sektörüdür. Bingöl'deki işyerleri itibariyle ikinci sırada olan toptan ve perekende ticaret sektörünün Türkiye içindeki payı %0,03'tür.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların %74,3'ü inşaat, idare ve destek hizmet faaliyetleri ve toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör inşaat sektörüdür ama çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye'den çok yüksektir. İnşaat sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların %9,81 iken , bu oran ilde %48,9'a yükselmektedir. Çalışanların sektörel dağılımı ilk sıradan sonra farklılaşmaktadır. Türkiye'de ikinci sırada yer alan idari ve destek hizmetler sektörü ilde de ikinci sıradadır. İnşaat sektörünü ilde %14 ile idari ve destek hizmetler sektörü, %11,4 ile toptan ve perekende ticaret sektörleri takip etmektedir. (*Bkz. Grafik 23*)

Grafik 23. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012

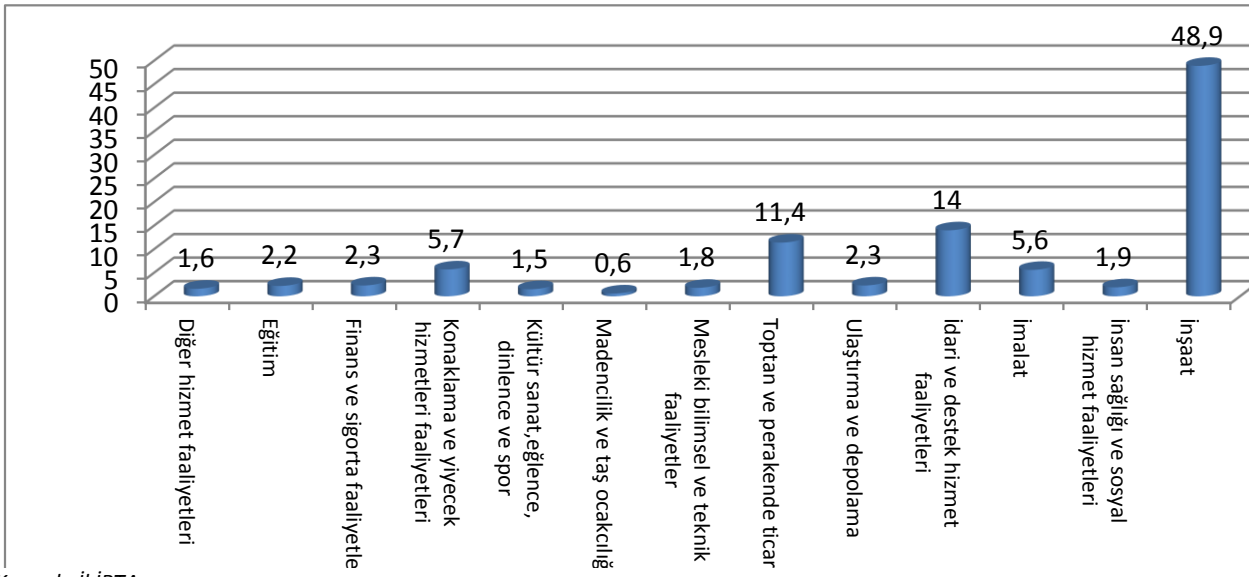

Kaynak: İl İPTA

Çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı %8,8'dir. Türkiye toplamında kadın çalışanların payı ise %25'tir. (*Bkz. Tablo 22*)

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermektedir. Hem Bingöl'de hem de Türkiye'de kadınların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Tablo 22: Sektörlere göre çalışan oranları ,%

Sektör	Erkek çalışan oranı,%	Kadın çalışan oranı,%	Sektördeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı,%
Bilgi ve iletişim	0	0	0,0
Diğer hizmet faaliyetleri	77,7	22,3	1,64
Elektrik, gaz üretim ve dağıtım	0	0	0,0
Eğitim	87	13	2,2
Finans ve sigorta faaliyetleri	78,4	21,6	2,3
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0	0,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti	71,2	28,8	5,6
Kültür, sanat, eğlence	90,1	9,9	1,5
Madencilik ve taş ocakçılığı	100	0	0,6
Mesleki, bilimsel ve teknik faal.	100	0	1,8
Toptan ve perakende ticaret	88,4	11,6	11,5
Ulaştırma ve depolama	95,3	4,7	2,3
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	89,5	10,5	14,2
İmalat	94,7	5,3	5,6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler	44,5	54,5	1,8
İnşaat	96,9	3,1	48,9

Kaynak: İl İPTA

Örneğin çalışanlarının yarıya yakını (%54,5) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı %1,8 , çalışanlarının altıda birinin kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı %2,2 ,çalışanlarının %21,6'sının kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları %2,3'tür.

Çalışanlarda, erkeklerde inşaat sektörü kadınlarda ise konaklama ve yiyecek faaliyetleri ilk sıradadır. Birinci sırada olan erkek çalışanların %52'si inşaat sektöründe, kadın çalışanların da %19'u konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektöründedir. İkinci sırada olan erkek çalışanların %14'ü idari ve destek hizmet faaliyetleri, kadın çalışanların da %17'si inşaat sektöründedir. %11 pay ile üçüncü sırada bulunan erkek çalışanlar toptan ve perekende ticaret sektöründe yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada idari ve destek hizmet faaliyetleri yer almaktadır.

Çalışanların inşaat sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların %37'si nitelik gerektirmeyen meslek grubunda[16] çalışmaktadır. İkinci sırada %16 ile hizmet ve satış elemanlarıyla çalışanlar , üçüncü sırada %15 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar yer almaktadır.

İlde ana meslek gruplarının dağılımı Türkiye dağılımından farklılık göstermektedir. Türkiye'de ve ilde ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslek grubunda çalışanlar yer alırken, Türkiye'de ikinci sırada profesyonel meslek grupları yer alırken Bingöl ilinde ikinci sırada hizmet ve satış elemanları yer almaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Erkeklerin %38'i nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışırken, kadınların %29'u nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışmaktadır. Kadınları %30,4'ü hizmet ve satış elemanları meslek grubunda istihdam

[16] Ana meslek grubu: ISCO 2008

edilmektedir. Kadınlar erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerekiren mesleklerde istihdam edilmektedir.

Grafik 24. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%

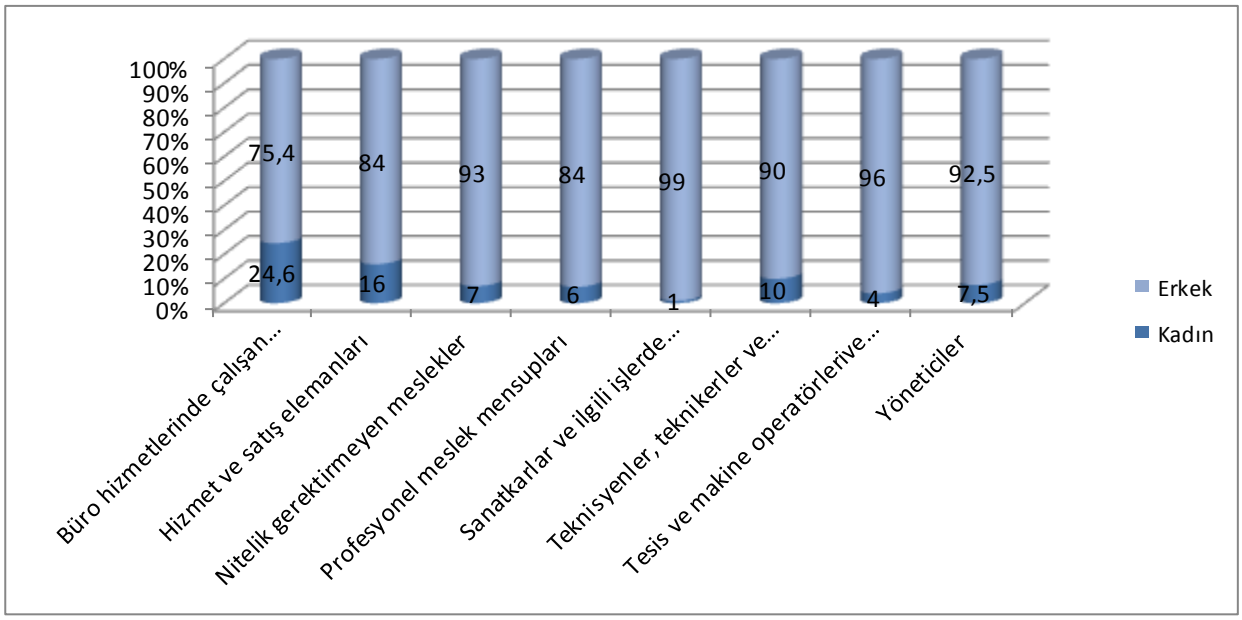

Kaynak: İl İPTA

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olmadığını göstermektedir.[17]En yüksek çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların %53'ünü oluşturmaktadır. İlk sırada Beden işçisi (İnşaat) yer almaktadır. İlk onda yer alan meslekler sırası ile beden işçisi, güvenlik görevlisi, ağır kamyon şoförü, garson(servis elemanı), tuğla imal işçisi,inşaat kalfası , inşaat elemanları kalıpçısı ve satış elemanıdır. (*Bkz. Tablo 23*)

Tablo 23. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%

İlk On Meslek (Toplam)	%	İlk On Meslek (Erkek)	%	İlk On Meslek (Kadın)	%
Beden İşçisi (İnşaat)	12,2	Beden İşçisi (İnşaat)	13,3	Beden İşçisi (Temizlik)	18,9
Beden İşçisi (Temizlik)	12,1	Beden İşçisi (Temizlik)	11,4	Garson (Servis Elemanı)	14
Beden İşçisi (Genel)	9,6	Beden İşçisi (Genel)	10	Makineci (Dikiş)	4,7
Güvenlik Görevlisi	4,8	Güvenlik Görevlisi	5,1	Beden İşçisi (Genel)	4,0
Ağır Kamyon Şoförü	3,8	Ağır Kamyon Şoförü	4,2	Büro İşçisi	3,9
Garson (Servis elemanı)	3,7	Garson (Servis elemanı)	2,7	Çocuk Bakıcısı	3,6
Tuğla imal işçisi	2,5	Tuğla imal işçisi	2,5	Reyon Görevlisi	3,4
İnşaat Kalfası(Genel)	1,8	İnşaat Kalfası(Genel)	2	Tıbbi Sekreter	3,3
İnşaat Elemanları Kalıpçısı	1,5	İnşaat Elemanları Kalıpçısı	1,6	Kasiyer	2,3
Satış Elemanı (Tanıtım)	1,4	Satış Elemanı (Tanıtım)	1,3	Aşçı	2,2
Toplam	53,4	Toplam	54,1	Toplam	60,2

Kaynak: İl İPTA

[17] Çerçevede mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuş olup genellemeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler makineci(dikiş), beden işçisi(temizlik), beden işçisi(genel), güvenlik görevlisi, garson(servis elemanı), satış elemanı(tanıtım) gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler ve acil tıp teknisyeni, ağız ve diş sağlığı teknisyeni, bankacılık meslek elemanı, hemşire, öğretmen gibi yüksek eğitim seviyesi isteyen mesleklerdir.

AÇIK İŞLER

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık[18] iş inşaat sektöründedir. Bingöl ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde işyeri sayısı olarak inşaat ve toptan ve perekende ticaret, çalışanlar itibariyle inşaat ve idari ve destek hizmetler faaliyetleri sektörleridir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de inşaat olmakta ve inşaatı idari ve destek hizmetler faaliyetleri ve toptan ve perekende ticaret takip etmektedir. Açık işlerin %48,8'i inşaat , %14,2'si idari ve destek hizmetler faaliyetleri , %11,4'ü toptan ve perekende ticareti sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri, bilgi ve iletişim, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi, su üretimi, kanalizasyon atık yönetim sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır. (*Bkz. Grafik 25*)

Grafik 25. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012

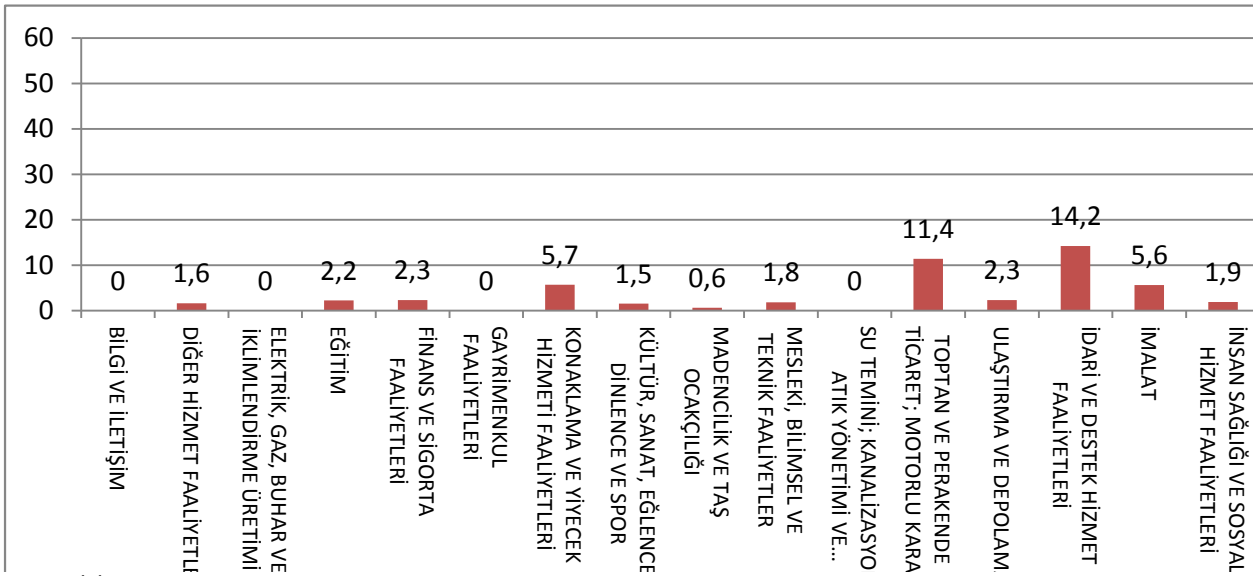

Kaynak: İl İPTA

[18] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır; ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

Anket uygulanan işyerlerinde açık iş oranı[19] %4,5'tir. Açık iş oranı itibariyle önde gelen sektör diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür. Sektörde açık iş oranı % 31,6 dır. (*Bkz. Grafik 26*)

Grafik 26. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012

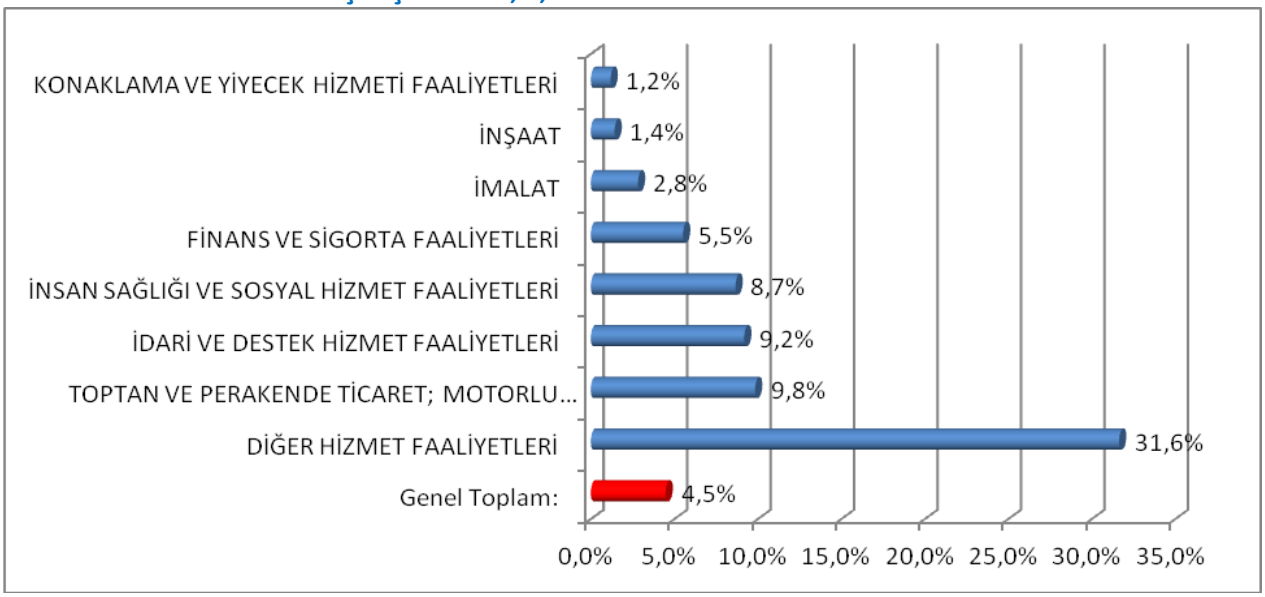

Kaynak: İl İPTA

İlde açık iş oranı %3,3 olan Türkiye toplamının çok üzerindedir. İlde açık iş oranı itibariyle ilk sırada yer alan idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe Türkiye açık iş oranı %1,5'tir. İl çalışanlarının %26'sını barındıran idari ve destek hizmet faaliyetleri ile toptan ve perekende ticaret sektöründeki açık iş oranları da , bu iki sektördeki Türkiye açık iş oranlarının çok üzerindedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki açık iş oranı ilde %9,2 iken Türkiye'de %1,5, ilde %9,8 olan toptan ve perekende ticaret sektörü açık iş oranı Türkiye'de %3,8'dir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %32 ile nitelik gerektirmeyen meslek grubundadır. Bu ana meslek grubunu %28,6 ile tesis makine operatörleri ve montajcılar ve %11,6 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek grupları takip etmektedir. (*Bkz. Grafik 27*)

[19] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

Grafik 27. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012

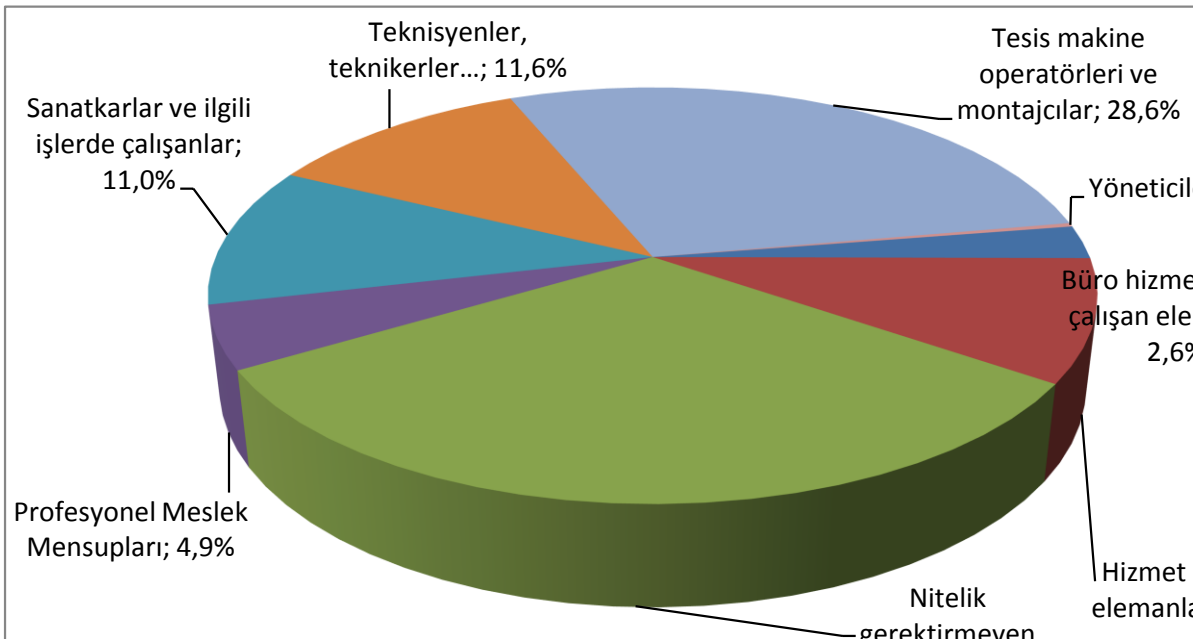

Kaynak: İl İPTA

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre farklılaşmaktadır. Örneğin en fazla ihtiyaç duyulan nitelik gerektirmeyen meslek grubuna talep 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerindedir. Bu meslek grubuna olan talebin %73'ü bu büyüklükteki işyerlerinden kaynaklanmaktadır. Buna karşılık tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubuna olan talebin %97'si 10-49 çalışanı olan işyerlerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu %7,2 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar iken ilde tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Bu gruptaki açık iş oranı çok yüksektir (%8). (*Bkz. Grafik 28*)

Grafik 28. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012

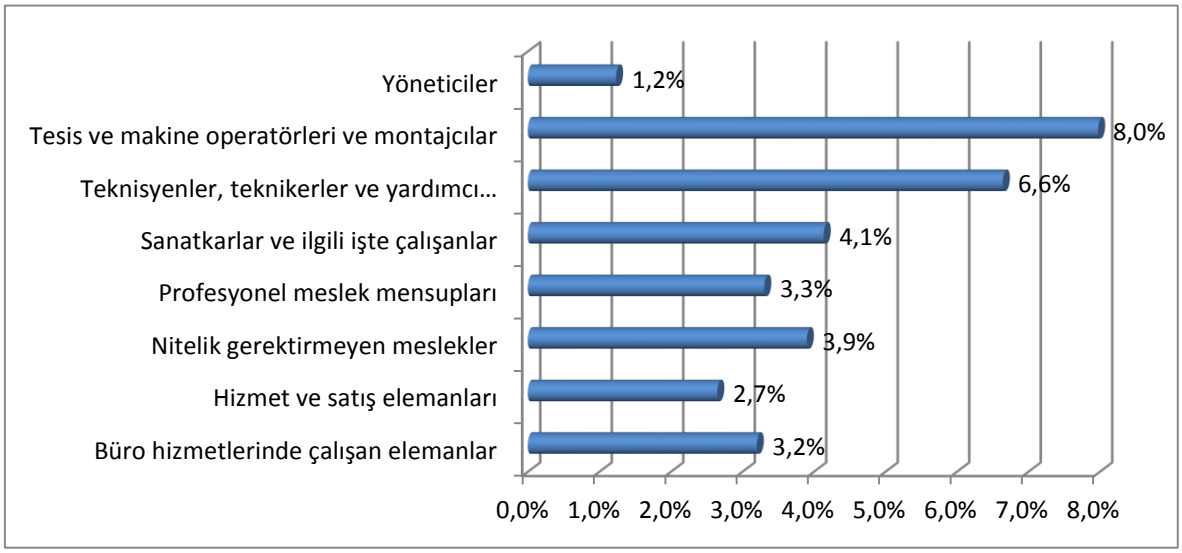

Kaynak:İl İPTA

İlde ikinci sırada %6,6 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek grubundakiler yer alırken, üçüncü sırada %4,1 oranı ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek mensupları yer almaktadır. İlgi çeken husus nitelik gerektirmeyen mesleklerde de %3,9 oranında önemli bir açık işin olmasıdır. Bu oran Türkiye genelindeki nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki orandan yüksek iken Bingöl ili genel açık iş oranından düşüktür.

Bingöl'de çalışmanın yapıldığı dönemde 58 farklı meslekte 346 kişilik açık iş bulunmaktadır. Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek beden işçisi (temizlik)dir. Açık işlerin %26'sını beden işçileri oluşturmaktadır. Beden işçilerini %25 ile makineci(dikiş) takip etmektedir ve her iki mesleğe olan ihtiyaç birbirine yakın düzeydedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk iki meslek arasındaki fark çok küçükken ilk iki'yi takip edenlerle arasındaki fark büyüktür.Ancak ilk iki mesleği takip eden diğer sekiz meslek arasındaki fark minimum düzeydedir ve %4 ile pazarlamacı,% 3 ile beden işçisi (inşaat), %3 ile diş protez teknisyeni ,%2 ile reyon görevlisi, %2 fırıncı ustası/unlu mamüller %2 ile beden işçisi(genel) %2 satış elemanı(tanıtım) ve %1 ile oto montaj işçisi'dir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin %70'ini oluşturmaktadır. (*Bkz. Tablo 24*)

Tablo 24. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%

Beden İşçisi (Temizlik)	26
Makineci (Dikiş)	25
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	4
Beden İşçisi (İnşaat)	3
Diş Protez Teknisyeni	3
Reyon Görevlisi	2
Fırıncı Ustası/Unlu mamüller	2
Beden İşçisi (Genel)	2
Satış Elemanı(Tanıtım)	2
Oto Montaj İşçisi	1
Toplam	70

Kaynak:İl İPTA

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir. (*Bkz. Grafik 29*)

Grafik 29.Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%,2012

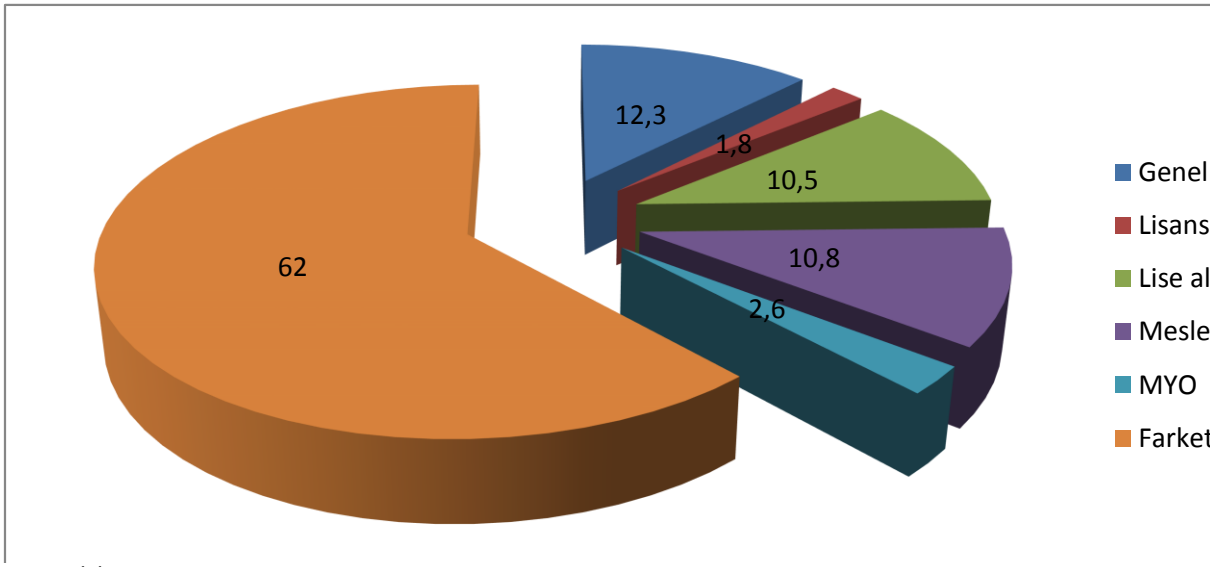

Kaynak: İl İPTA

Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Türkiye sonucunda oran ilden daha düşük olmakla birlikte (%36) yine ilk sırada eğitim düzeyi farketmez sonucu yer almaktadır. İkinci sırada ilde (%12,3) ile genel lise ,Türkiye'de ise (%28) lise altı eğitim gelmektedir.

İlde tüm açık işlerde farketmez ve genel lise eğitim oranı %74,3'tür. Lise altı ve mesleki eğitim düzeyi aynı oranda %10 olurken, lisans eğitimi %2, MYO %3 oranında talep edilmektedir. Çıraklık eğitimi ve yüksek lisans eğitim seviyelerini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır. Türkiye sonucunda da meslek lisesi mezunları MYO mezunlarına tercih edilmektedir.

Açık işlerde ilk sıradaki beden işçisi (temizlik) ile belirli bir eğitim ve beceri istemeyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyinin farketmez olması ile paraleldir. İkinci sırada makineci(dikiş) ile belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslek olmasına rağmen bu meslek için istenen eğitim düzeyinin fark etmez olması dikkat çekicidir.Makineci (dikiş) az oranda da olsa meslek lisesi mezunu istenmiştir.

Beklendiği gibi meslek lisesi ve MYO mezunları az sayıda da olsa daha çok muhasebeci, banka gişe yetkilisi, mobilya imalatçısı, hemşire, harita teknikeri, inşaat teknikeri, fizik tedavi teknikeri , ön muhasebeci, diş protez teknisyeni gibi mesleklerde yoğunlaşırken, lisans mezunları da diploması olmadan kesinlikle yapılamayacak olan inşaat, harita, gıda mühendisi gibi mühendislik dallarında ve Türkçe, İngilizce, sosyal bilimler gibi öğretmen sınıfında yoğunlaşmıştır.

Grafik 30. Açık İşlerdeki Meslekler İçin Talep Edilen Beceriler,%,2012

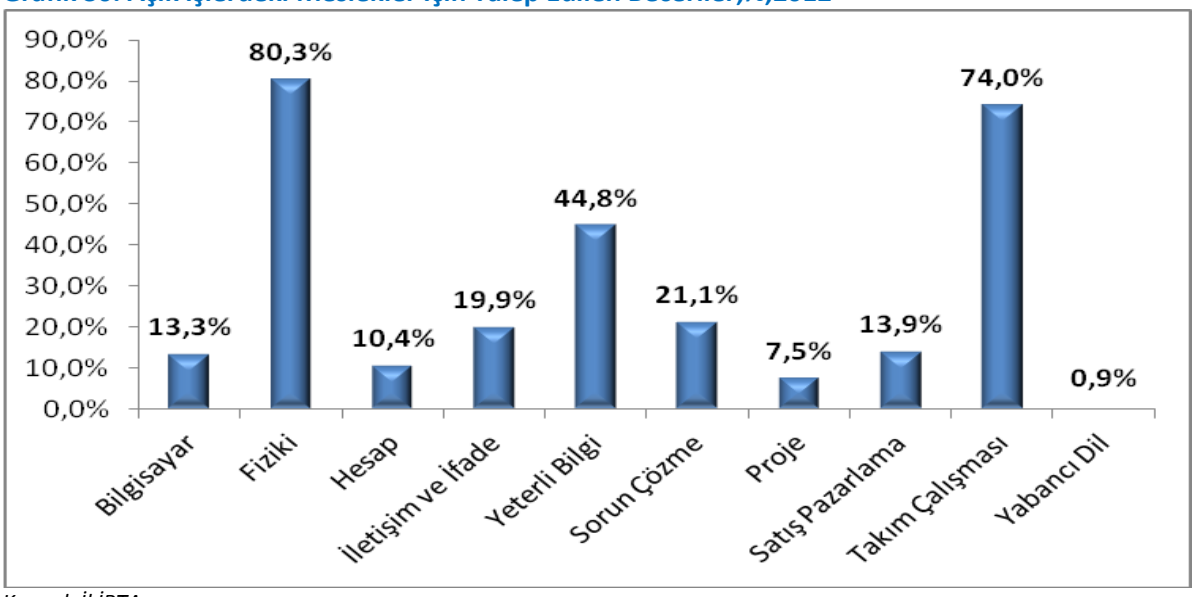

Kaynak:İl İPTA

Açık iş olan mesleklerde işverenlerin en çok talep ettikleri beceriler[20] fiziksel ve bedensel yeterlilik ile meslekte takım çalışmasına sahip olmaktır. Bu becerileri mesleğe ilişkin yeterli bilgi takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; sorun çözme, iletişim ve ifade, satış pazarlama, bilgisayar, hesap, proje bazlı çalışma ve yabancı dil becerisidir. (*Bkz. Grafik 30*) Türkiye geneli ile farklı bir yapı söz konusudur. Türkiye genelinde en fazla talep edilen beceri mesleğe ilişkin yeterli bilgidir.

En çok talep edilen ilk on meslekte istenen becerilerde makineci(dikiş), beden işçisi(temizlik) ve beden işçisi(inşaat), fiziki güç; Diş protez teknisyeni, fırıncı ustası-unlu mamüller ve oto montaj işçisi meslekte yeterli bilgi becerisi; pazarlamacı(satış temsilcisi) ve satış elemanı(tanıtım),satış-pazarlama becerisi; reyon görevlisi, takım çalışması becerisi aranmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör inşaattır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %28,7'si İnşaat sektöründedir.

İkinci sırada Türkiye ile paralel olarak ile toptan ve perekende ticaret (%26,6) yer almaktadır. İlde üçüncü sırada (%13) diğer hizmet faaliyetleri sektörü yer alırken, dörtüncü sırada imalat sektörü yer almaktadır. (*Bkz. Grafik 31*)

[20] Bir meslek için birden fazla beceri girilebildiğinden toplamlar % 100'ü geçmektedir.

Grafik 31. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012

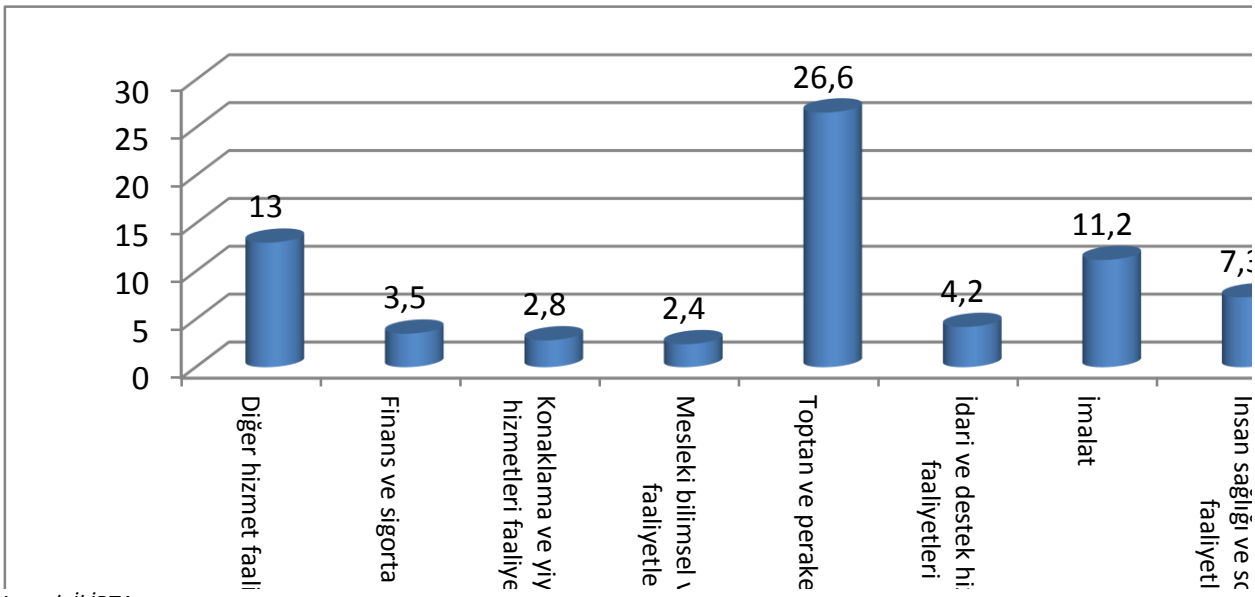

Kaynak:İl İPTA

Temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda ilk sırada %29,7 oran ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar gelmektedir. Daha sonra ise Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları takip etmektedir. İlk iki meslek grubu Türkiye geneli ile aydır. (*Bkz. Grafik 32*)

Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı,%,2012

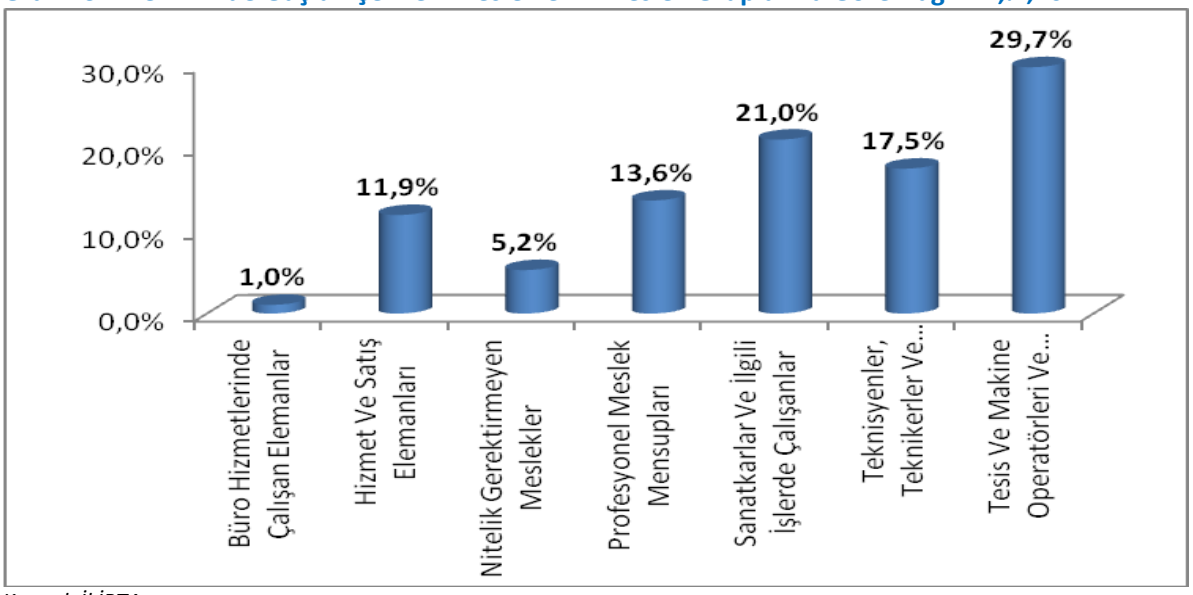

Kaynak:İl İPTA

Yukarıdaki grafikte dikkat çekici nokta ise nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki payın düşüklüğüdür. Bingöl'de çalışanların %37'si, açık işlerin %32'si nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken bu oran temininde güçlük çekilen mesleklerde sadece %5'dir. Çalışanlar ve işgücü piyasasının eleman ihtiyacı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken bu meslek grubunda eleman bulmada sıkıntı yoktur. Bingöl işgücü piyasasında mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklerde eleman bulunmasında güçlük çekilmektedir.

Temininde en zorluk çekilen meslek dikiş makinecilerdir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin %23,9'unu dikiş makinecileri oluşturmaktadır. Bu mesleği %9,3 ile pazarlamacı takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve %4,4ile diş protez teknisyeni, %3,1 ile reyon görevlisi ve inşaat mühendisi, %2,7 ile fırın ustası-unlu mamüller ve kanal ızgara işçisi, %2,2 ile beton santral operatörü, beton mikser operatörü ve garson(servis elemanı) bulunmaktadır.

Grafik 33. Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerine Göre Dağılım,%,2012

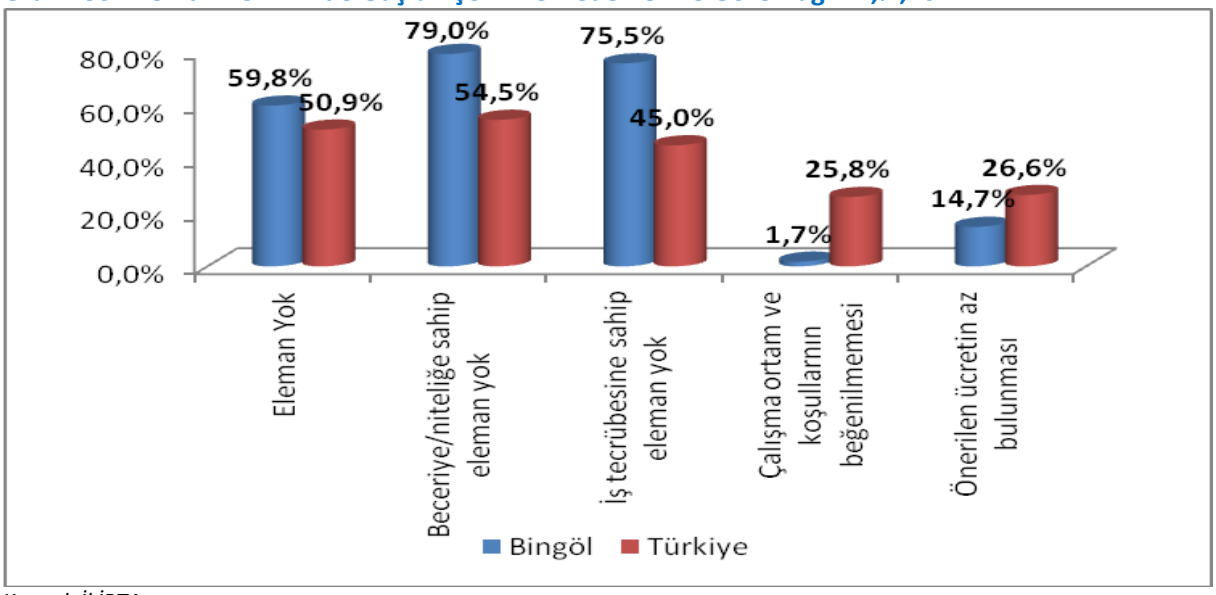

Kaynak:İl İPTA

Temininde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. (*Bkz. Grafik 33*) Türkiye genelinde de ilk sırada beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bingöl'de eleman temininde güçlük çekilmesinin nedeni işgücü piyasasının arz tarafı ile ilgili sorunlardır. İşverenlerde veya işyerlerinde fazla bir sıkıntı bulunmamaktadır.

2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Bingöl ili 10+ özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. Sadece Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe işe geren sayısı işten çıkan sayısından azdır. Yani yıl içerisinde istihdamı azalmıştır. Yıl içerisinde sayısal olarak en fazla istihdam artışı sağlayan sektör İnşaat sektörüdür. Daha sonra ise İdari ve destek hizmetleri faaliyetleri ile Toptan ve perakende ticaret sektörleri gelmektedir. Yıl içerisinde görülen net istihdam artış veya azalış sayısını mevcut çalışanlara oranladığımızda yıl içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründedir. Daha sonra ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri gelmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir. Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa ve orta dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir.

31 Aralık 2012 tarihi itibariyle toptan ve perekende ticaret %7 olan NİDO[21], mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler ise -47,79' dur. Kısa dönemde toptan ve perekende ticaret sektörü genişlemeyi hedeflerken, mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yer alan işyerleri küçülme beklenmektedir. Lokomotif sektör olan inşaat sektöründeki net istihdam değişim oranı % -6,9 iken, idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe %1,2'dir. İnşaat sektöründeki bu beklenti mevsimsel etkilerden kaynaklanmaktadır.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı %7,24 dür. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe %21 olan NİDO. Kısa dönemde mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü genişlemeyi hedeflerken, toptan ve perekende ticaret sektöründe yer alan işyerleri küçülme beklenmektedir. Lokomotif sektör olan inşaat sektöründeki net istihdam değişim oranı %9,24 iken, idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe %7,7 dir. (*Bkz. Tablo 25*)

Tablo 25. Sektörlere göre net istihdam değişim oranı,%

Sektör	31 Aralık 2012	30 Haziran 2013
Bilgi ve iletişim	0,0	0,0
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0	19,8
Elektrik, gaz ve buhar üretim ve dağıtımı	0,0	0,0
Eğitim	0,62	0,0
Finans ve sigorta	0,0	5,8
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0	0,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti	1,2	0,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	0,0	0,0
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0	0,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-47,79	20,6
Toptan ve perakende ticaret	7	3,4
Ulaştırma ve depolama	0,0	0,0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,2	7,6
İmalat	1	7,3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0	0,0
İnşaat	-6,9	9,2
Toplam	-3,16	7,3

Kaynak:İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı %-3,16 iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyleyaklaşık olarak 11 puan artış göstererek 7,24'e yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir.

[21] Net istihdam değişim oranları değerlendirilirken, gayrimenkul faaliyetleri sektöründe çalışanların toplam çalışanların sadece %0,1'i olduğu dikkate alınmalıdır.

Tablo 26. Kısa ve Orta Vadede En Fazla İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

31 ARALIK 2012	30 HAZİRAN 2013
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	Beden İşçisi (Temizlik)
Un Paketleme İşçisi	Ağır Kamyon Şoförü
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Beden İşçisi (İnşaat)
Aşçı	Makineci (Dikiş)
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Muhasebeci	Diğer Sondajcılar Ve İlgili İşçiler
Terzi	Betonarme Demircisi
Garson (Servis Elemanı)	Beton Transmikser Operatörü
Laboratuvar Teknikeri	Taş Parçalayıcısı
Beden İşçisi (Temizlik)	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)
Kasap	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)
Beden İşçisi (Genel)	Aşçı
Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri	Diğer İnşaat Boyacıları
Reyon Görevlisi	Beton Santral Operatörü
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	Beton Pompa-Püskürtme Operatörü
Mobilya Satış Elemanı	Sıvacı
Depo Sorumlusu	Soğuk Demirci
Ön Muhasebeci	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)
Un Üretim Teknikeri	Duvarcı

Kaynak:İl İPTA

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörü sahibi olmanın en büyük faydası Aktif İşgücü Politikalarını bu mesleklere yöneltmektir. Bu sayede istihdamın artırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına doğrudan katkı sunulmaktadır.

31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihlerinde istihdam en fazla istihdam artışı beklenen meslekler incelendiğinde 10 mesleğin her iki tarihte ilk 20 içerisinde olduğunu görmekteyiz. İstihdam artışı beklenen mesleklerde mevsimselliğin etkisi görülmektedir. 30 Haziran itibariyle istihdam artışı beklenen mesleklerde İnşaat sektörünün ağırlığı görülmektedir. Her iki dönemde de ortak sadece 5 meslek bulunmaktadır. Bu durum mevsimselliğin etkili olduğunu göstermektedir. (*Bkz. Tablo 26*)

Tablo 27. Kısa ve Orta Vadede En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

31 ARALIK 2012	30 HAZİRAN 2012
Beden İşçisi (İnşaat)	Otobüs Kaptanı (Şoförü)
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Malzeme Takip Ve Dağıtım İşçisi
Ağır Kamyon Şoförü	Depo Hamalı
Betonarme Demircisi	Tır Şoförü
Boyacı-Bina	
Sıvacı	
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	
Şoför-Yük Taşıma	
İnşaat Bekçisi	
İnşaat Mühendisi	
Malzeme Takip Ve Dağıtım İşçisi	
Elektrik Tamircisi	
Diğer Tahmil-Tahliye Ve İlgili Yük Taşıma İşçileri	
Tüp (Lpg) Dağıtım Elemanı	
Depo Hamalı	
Harita Mühendisi	
Tır Şoförü	

Kaynak:İl İPTA

Kısa ve orta vadede Bingöl ilinde istihdam azalışı beklenen mesleklere bakıldığında mevsimsellik etkisi görülmektedir. Kısa vadede en fazla istihdam azalışı beklenen meslek Beden İşçisi (İnşaat) iken ilk 20 meslek içerisinde İnşaat sektörüne yönelik meslekler dikkat çekmektedir. Orta vadede ise sadece 4 meslekte istihdam azalışı beklenmektedir. Bu meslekler de Ulaşım sektörü ile ilgilidir. (*Bkz. Tablo 27*)

SONUÇ

Bingöl İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Bingöl,Elazığ,Malatya ve Tunceli illerini kapsayan TRB1 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TRB1 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %32'dir. Bu oran kadınlarda %23'e çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Bingöl ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 72.sıradadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%48,36) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. . Okur yazar olmayan nüfusun %79,59'u, diploması olmayanların da %54,12'si kadın nüfustur. Nüfusun sadece %13,98'i lise ve dengi okul mezunu, %4,96'sı yüksek eğitimlidir.

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Bingöl ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye'den daha düşük olmasına yol açmakta ve işsizliği de perdelemektedir.

Tarım sektöründe yaşanan çözülme bölgede de kendini etkin olarak göstermekte ve toplam istihdam oranının azalmasına yol açmaktadır. Tarım dışı çalışan sayısında ise iyileşme görülmektedir. 2012 yılında 2008 yılına göre tarım dışı sektörlerde çalışan sayısındaki artış binde 76,9'dur. (*Bkz. Tablo 28*)

Tablo 28. Yıllara gör tarım ve tarımdışı istihdam artışı, bin kişi, 2008-2012, Bingöl

	2008			2012			Artış		
			Toplam			Toplam			Toplam
Toplam istihdam			249			2253			2004
Tarım istihdamı			0			90			90
Tarım dışı istihdam			249			2163			1914

Kaynak: TÜİK,HİA

Bununla beraber tarım dışı sektörlerde görülen istihdam artışı , tarım sektöründe çalışan oranının hala çok yüksek olması nedeni ile istihdam oranı üzerinde etkili olamamakta ve tarımdaki çözülmeye paralel toplam istihdam oranı yıllar itibariyle azalma göstermektedir.

Toplam istihdamın % 19'u sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %56 iken, sanayi sektöründe çalışanların %38'sini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %12'si lise ve dengi okul mezunu, %4'ü de yüksek okul mezunudur.

Bölgede istihdam oranı azalırken, işsizlik oranı artmaktadır. İşsizlik oranının yükselmesinde iki etken vardır. Genç nüfus ve erkelerdir. 2011 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarına göre bölgede işsizlik oranı % 10,1'i iken, bu oran genç nüfusta %21,7'dir. Erkeklerde % 12,5 olan işsizlik oranı, kadınlarda %10,6'ya yükselmektedir. Özellikle genç erkek nüfus işgücü piyasasına girmeye çalışmakta ve işsizlik oranı üzerinde etkili olmaktadır. Bölgede en yüksek işsizlik oranı %25,7 ile 20-24 yaş grubundaki kadınlardadır.

Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitimli kadınlarda %22,4 olan işsizlik oranı erkeklerde sadece %6,9' dur. Lise altı eğitimli işsizlerin üçte birini kadınlar oluştururken, yüksek eğitimli işsizlerin üçte ikisinden fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri erkeklerden daha kısadır. Tüm bu göstergeler bölgede eğitimin kadınlar üzerinde uzun süren işsizlik profilinin varlığını ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Bingöl ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır Kayıtlı işsizlerin % 24,3'ü bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu %22,8 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır.

İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarısından fazlası lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin %8,4'tü yüksek eğitimlidir. Bu istatistiklerde de eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların işgücü piyasasına girmeleri artmaktadır. Lise altı eğitimli kayıtlı kadın işsizler toplam lise altı eğitimli kayıtlı işsizlerin %29,7'sini oluştururken, yüksek eğitimlilerde bu oran %38'e yükselmektedir.

Grafik 34. Kayıtlı işsiz içinde eğitim düzeyine göre kadın payı,%,2012

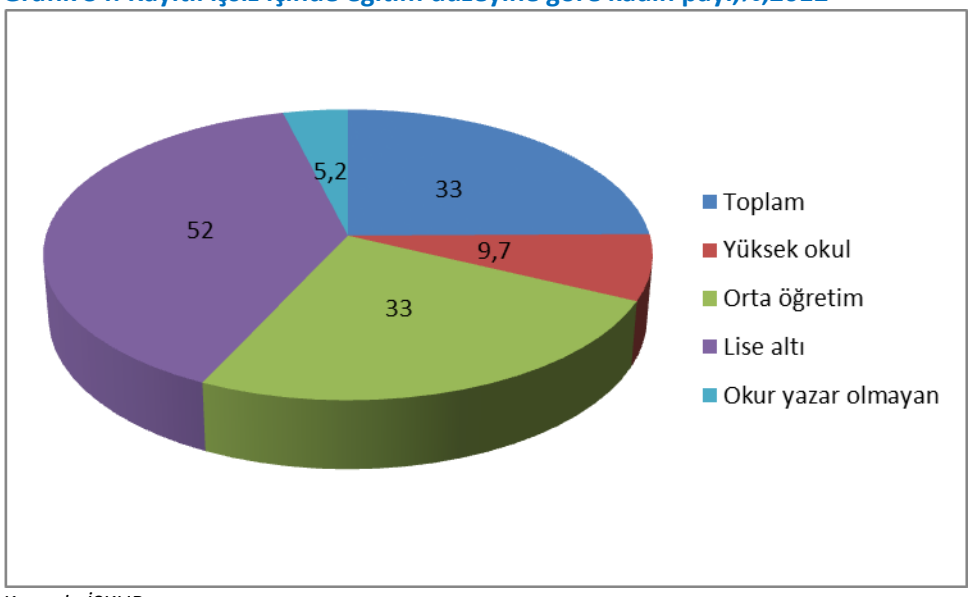

Kaynak: İŞKUR

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece %8,8'i kadındır ve bu oran %25 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, eğitim sektörü, finans ve sigorta faaliyetleri gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Bingöl'de ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Erkek ağırlıklı olmasına rağmen kadın çalışanların yaklaşık beşte birini istihdam eden sektör inşaat sektörüdür ve bu sektördeki kadın çalışanların meslekleri, belirli bir eğitim düzeyinden ziyade, belirli beceri isteyen mesleklerdir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların erkeklere göre görece hakim oldukları iki meslek türü vardır. Birinci meslek türü makineci(dikiş), beden işçisi(temizlik), güvenlik görevlisi, garson(servis elemanı), gibi düşük eğitim seviyesine yönelik meslekler, ikincisi de acil tıp teknisyeni, ağız ve diş sağlığı teknisyeni, bankacılık meslek elemanı, hemşire, öğretmen gibi yüksek eğitim seviyesi isteyen mesleklerdir. Diğer bir ifade ile kadınlar ya belirli becerileri gerektiren düşük eğitimli mesleklerde veya yüksek eğitim düzeyi isteyen mesleklerde çalışmaktadır.

İlde açık işlerin karşılanma oranı, diğer bir ifade ile işe yerleştirme oranı %91,1'dir. Bu oran özel sektörde, %78'dir. İŞKUR istatistiklerine göre toplam işe yerleştirmelerin %78'si 15-39 yaş aralığındadır. Kayıtlı işsizlerin yaş dağılımı ve işe yerleştirme oranı dikkate alındığına bu oran doğal görülebilir. Toplam kayıtlı işsizlerin %81'i 15-39 yaş grubundadır ve işe yerleştirilenlerin %19,5'ikadındır.

Eğitim durumuna göre işe yerleştirmelerde kadın payları da bu eğilimi desteklemektedir. İşe yerleştirmelerde kadın payının en yüksek olduğu eğitim seviyesi ön lisans eğitim düzeyidir.

Kadınların işe yerleştirilmelerinde kurslar vasıtasıyla yapılan işe yerleştirmeler önemli yer almaktadır. Kurslar vasıtasıyla yapılan yerleştirmelerin %65'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının

geliştirilmesi gerekliliktir. Bingöl'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarısından fazlasını lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Bingöl ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörün inşaat sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek de inşaat sektöründedir.

Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektör diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür. Sektörde açık iş oranının yaklaşık üç'te birdir.

En fazla çalışana sahip sektörlerin açık iş oranları da nisbeten yüksektir. Toptan ve perekende ticaret sektöründe açık iş oranı %9,8, idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe %9,2, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe %8,7, finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe de %5,5'tir. Büyük işyerlerindeki açık iş oranı daha yüksektir. Toplamda %4,5 olan açık iş oranı, 50 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde %2,5'e inmektedir.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Elimizde şu aşamada ilde istihdam artışını gösterecek bir veri yoktur. Bu veri ancak gelecek yıl mevcut olacaktır. 10+ işyerlerinde tam sayımın uygulanması, gelecek yıl kapsanacak bir çok işyerinin bu yıl ile aynı olmasına yol açacak ve hem gruplandırılmış veriler hem de işyeri bazında açık iş oranı ve sebebi bulunabilecektir.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur. İkinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu, üçüncü sırada teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları yer almaktadır. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek makineci(dikiş)dir. Makinecileri, pazarlamacı(satış temsilcisi) takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslek de makineci(dikiş)'dir. Bu mesleği de yine pazarlamacı(satış temsilcisi) takip etmektedir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk iki sıradaki meslekler makineci(dikiş), pazarlamacı(satış temsilcisi gibi belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında yine makineci(dikiş), pazarlamacı(satış temsilcisi) gelmektedir.

Sadece ilk iki meslekte değil, ilk onda yer alan açık işlerle temininde güçlük çekilen meslekler arasında da büyük bir paralellik vardır. Aynı paralellik istenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerde de görülmektedir. Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Kısa dönem (altı ay) itibari ile en çok net istihdam artışı beklenen sektör toptan ve perekende ticaret sektöründe, orta dönem (on iki ay) itibariyle en çok net istihdam artışı beklenen sektör yine inşaat sektörüdür. Gerek gelecek istihdam artışının inşaat sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin inşaat sektöründe olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıtdışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitme maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir; işletmelerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmak.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

Türkiye İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi

(İŞLETME SORU FORMU)

Sayın İşletme Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilçede istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır

Gizlilik

Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sözden alınan bu bilgilerden gizli olanlar idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, memur veya kişiye verilmez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

Kapsam

Bu anket, İlimizdeki işletmelerden/girişimlerden olasılıklı örnekleme yöntemiyle seçilen işletmeleri/girişimleri kapsamaktadır.

Soru formunun, İşletme/İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işletmelerde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ankete katılarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

FORM NO : |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

ADRES BİLGİLERİ

İL :
İLÇE :
BUCAK :
KÖY :
MAHALLE :
CADDE/SOKAK :
DIŞ KAPI NO :
İÇ KAPI NO :
TELEFON/FAKS/e-MAİL : / /

Formu Dolduran İşletme Yetkilisinin

Adı ve Soyadı : Ünvanı :
Tarih : Telefonu :
E-posta : @ İmzası :

Anketör	Kontrolör	Veri Giriş Personeli
Adı ve Soyadı :	/	/
Tarih ve İmza :	/	/

BİLGİ İÇİN BAŞVURULA-BİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA

BÖLÜM I - İŞLETME BİLGİLERİ

1. İşletmenin yasal ünvanı:.....

2. İşletme kaç yıldır faaliyet göstermektedir?
..... Yıl

3. İşletmede mevsimlik çalışılıyor mu?
1 [ ] Evet 2 [ ] Hayır ⟶ **Soru 5'e geçiniz.**

4. Mevsimlik çalışılan ayları belirtiniz.

1	Ocak	4	Nisan	7	Temmuz	10	Ekim
2	Şubat	5	Mayıs	8	Ağustos	11	Kasım
3	Mart	6	Haziran	9	Eylül	12	Aralık

5.İşletmenin tüm faaliyetlerini işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

01 Madencilik ve Taşocakçılığı	02 İmalat	03 Elektrik, Gaz, Buhar,İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı
04 Su temini,Kanalizasyonu,Atık Yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri	05 İnşaat	06 Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletlerin satışı, Bakımı ve Onarımı
07 Toptan ticaret	08 Perakende Ticaret (motorlu kara taşıtları ve motorsikletler hariç)	09 Ulaştırma ve Depolama
10 Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri	11 Bilgi ve İletişim	12 Finans ve Sigorta Faaliyetleri
13 Gayrimenkul faaliyetleri	14 Mesleki,Bilimsel ve Teknik faaliyetler	15 İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
16 Eğitim	17 İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyeti	18 Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor
19 Diğer Hizmet Faaliyetleri		

6.a.İşletmenin ana faaliyetini açıkça yazınız.

İşletmenin ana faaliyetini yazarken; işyerinde üretilen ürün ya da hizmetin açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; imalat sektörü için giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı, alüminyum üretimi, inşaat sektörü için; karayolları ve otoyolların inşaatı, su projeleri inşaatı, ticaret sektörü için; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti gibi.

6.b. İşletmede üretilen ürün ya da hizmete birkaç örnek veriniz.

İşletmede üretilen ürün ya da hizmeti örneklendirirken açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; ana faaliyeti giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı dendiğinde verilen örnekler; battaniye imalatı, perde imalatı, toz bezi imalatı, yıkı takımı imalatı, muflak havlusu imalatı; alüminyum üretimi dendiğinde; alüminyum alaşımları imalatı, yarı mamul alüminyum üretimi; karayolları ve otoyolların inşaatı dendiğinde, yolların asfaltlanması, yolların boyanması diğer işaretlemeler; su projeleri inşaatı dendiğinde; su yolları liman ve ırmak işleri, kıyı düzenlemeleri, baraj ve bent inşaatı; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti dendiğinde; radyo ve televizyon toptan ticareti, elektrikli ısıtma cihazlarının toptan ticareti gibi olmalıdır.

NACE Rev.2 |_|_|_|_| NACE kodları İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından verilecektir.

2

Bölüm II Mevcut İstihdam

S1- İşletmede çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Toplam	Erkek	Kadın
01	02	03	04	05
	|_|_|_|_|_|_|			
	|_|_|_|_|_|_|			

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S2- İşletmenizde/İşyerlerinizde referansa dönemlerde (19 aralık 2011-19 Ocak 2012) eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S2.01 Eleman İhtiyacı duymuyoruz [ ] ⟶ Soru 3'e geçiniz.

Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Eğitim düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık eğitimi 3. Genel lise 4. Mesleki lise 5. Meslek yüksekokulu 6.Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	* Beceri İhtiyacı 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Sözlü yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje bilanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	Toplam Açık İş Sayısı	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	* Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz? 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. Kariyer İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Bürosları
02	03	04	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 05	06	07	1 2 3 4 5 08
	|_|_|_|_|_|_|_|	|_|		|_|_|_|	|_|	

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S4. Geçen 12 aylık sürede (2011 yılı içerisinde) eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S4.01 Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Soru 5'e geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılıdınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	* Temininde Güçlük Çekilme Nedeni 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki becerye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
02	03	04	05	06				
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|	|_|					

BÖLÜM V. SON 12 AY İÇİNDE İŞE GİRİŞ ÇIKIŞLAR

S5- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizde eleman alımı yapıldı ise aşağıdaki tabloyu meslekler ayrımında doldurunuz?

S5.01 Son 12 ayda İşyerlerine eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 6'ya geçiniz.

Eleman Alınan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Alınan Eleman Sayısı
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

S6- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizden eleman **çıktı / çıkarıldı** ise aşağıdaki tabloyu meslekler ayrımında doldurunuz?

S.6.01 Son 12 ayda İşyerlerinden eleman çıkmadı / çıkarılmadı. ☐ → Soru 7'ye geçiniz.

Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı	Çıkma / Çıkarılma Nedeni* 1. Ekonomik/Mali 2. Geçici/Mevsimlik Çalışma 3. Çalışma Ahlak ve Disiplinine Uyumsuzluk 4. İşyeri Faaliyet Değişikliği 5. Çalışanın Kendi İstegi 6.Çalışanın Mesleki Beceri Eksikliği 7. İlgili Meslekte Elemana İhtiyaç Kalmaması 8.Diğer						
02	03	04	06						
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|							
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|							

BÖLÜM VI. 12 AY SONRASINDA ÇALIŞAN SAYISINDA ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

S7- 12 ay sonra (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **artış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz?

S.7.1 12 ay sonra **artış olacağını** düşünmüyorum. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli artış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal artışı belirtiniz.
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

S8- 12 ay sonrasında (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **azalış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz.

S8.1. 12 ay sonra **azalış olacağını** düşünmüyorum. ☐ BİTMİŞTİR.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli azalış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal azalışı belirtiniz.
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

Ek 2- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dahilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+ işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır. Bingöl ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.
Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.
Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.
Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.
Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dahil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.
Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül- 31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.
Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.
R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

***İstihdam Politikası*: Genel** olarak, ekonomide mevcut istihdam düzeyinin korunması ve artırılması ve artırılması için hedefler belirlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri pazardır.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dahil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz , ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}}$ x 100

Yüksek istihdama katılım oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam , eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri

M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslar arası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 ve 6 basamaklı meslekler yer almaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

İşsiz: İşsiz çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam + işsiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresin uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücü dışı (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücü Dışı Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemi. (İŞKUR)

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır.

Açık İş Oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık İş Oranı = $\frac{\text{Açık işlerin sayısı}}{\text{Açık işlerin sayısı} + \text{Çalışanların sayısı}}$ x 100

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesi (İŞKUR)

İşe Yerleştirme: Bir işyerinde bir kişinin açık olan işe atanmasıdır. (EUROSTAT)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) işsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme Oranı: Açık işlere yerleştirilen kişi sayısını ifade eder ve şu şekilde hesaplanır.

İşe Yerleştirme Oranı = $\frac{\text{İşe yerleştirilen sayısı}}{\text{Açık iş sayısı}}$ x 100

Net İstihdam Değişim Oranı: İstihdam değişimini açıklar ve şu şekilde hesaplanır.

Net İstihdam Değişim Oranı = $\frac{\text{Alınan eleman sayısı} - \text{Çıkartılan eleman sayısı}}{\text{Toplam çalışan sayısı}}$ x 100

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- SEGE ve NKA listeleri

İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011)

İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62

TR221	Balıkesir	22
TR331	Manisa	23
TR622	Mersin	24
TR334	Uşak	25
TR613	Burdur	26
TR413	Bilecik	27
TR812	Karabük	28
TR811	Zonguldak	29
TRC11	Gaziantep	30
TR901	Trabzon	31
TR522	Karaman	32
TR831	Samsun	33
TR904	Rize	34
TR423	Düzce	35
TR714	Nevşehir	36
TR834	Amasya	37
TR333	Kütahya	38
TRB12	Elazığ	39
TR715	Kırşehir	40
TR711	Kırıkkale	41
TRC13	Kilis	63
TRA13	Bayburt	64
TR723	Yozgat	65
TRC12	Adıyaman	66
TRC22	Diyarbakır	67
TRA22	Kars	68
TRA23	Iğdır	69
TRC32	Batman	70
TRA24	Ardahan	71
TRB13	**Bingöl**	**72**
TRC21	Şanlıurfa	73
TRC31	Mardin	74
TRB21	Van	75
TRB23	Bitlis	76
TRC34	Siirt	77
TRC33	Şırnak	78
TRA21	Ağrı	79
TRB24	Hakkari	80
TRB22	Muş	81

Nüfus ve Konut Araştırması (NKA) Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	**182**	**86**	**78**	**8**	**95**	**47,5**	**43,1**	**9,3**
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
İl	**15 ve daha**	**İşgücü**	**İstihdam**	**İşsiz**	**İşgücünde olmayan**	**İşgücüne katılım**	**İstihdam oranı**	**İşsizlik oranı**

	yukarı yaştaki nüfus				nüfus	oranı (%)	(%)	(%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

Raporu Hazırlayanlar

Cevdet BAYCUMAN	Koordinatör-şef
Ali Sait YOLCU	İş ve Meslek Danışmanı
Umut KESKİN	İş ve Meslek Danışmanı
Mehmet Nuri TUMA	İş ve Meslek Danışmanı

Saha Ekibi

Cevdet BAYCUMAN	Koordinatör-şef
Ali Sait YOLCU	İş ve Meslek Danışmanı
Umut KESKİN	İş ve Meslek Danışmanı
Mehmet Nuri TUMA	İş ve Meslek Danışmanı
Umut ALTINKILIÇ	İş ve Meslek Danışmanı
Cihad TAMAÇ	İş ve Meslek Danışmanı
Gülseda TEZER	İş ve Meslek Danışmanı